

H R V A T S K I S A B O R
Odbor za europske poslove

Klasa: 022-03/17-03/86
Urbroj: 6521-31-17-01
Zagreb, 27. lipnja 2017.

**ODBOR ZA FINACIJE I
DRŽAVNI PRORAČUN**
Predsjednica Grozdana Perić

ODBOR ZA PRAVOSUĐE
Predsjednik mr. sc. Orsat Miljenić

Poštovani predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za financije i državni proračun i Odboru za pravosuđe stajalište o dokumentu Europske unije objavljenom u sklopu nove inicijative Europske komisije uključene u Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2017. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se
iznosi iz Unije ili unosi u Uniju i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005
COM (2016) 825**

koje je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom: Klasa: 022-03/17-07/251, Urbroj: 50301-23/22-17-1 na sjednici održanoj 23. svibnja 2017. godine.

Predmetni Prijedlog uredbe Komisija je dostavila Hrvatskom saboru 11. siječnja 2017., u sklopu nove inicijative iz Programa rada Europske komisije za 2017. „Napredak prema uspostavi učinkovite i istinske sigurnosne unije“, te je u tijeku njezino donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 14. srpnja 2017. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Milošević

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2016) 825
- COM (2016) 825
Na znanje: - INFODOK služba

28-06-2017
i. Perić

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005

- Kompromisni tekst prijedloga Predsjedništva

Proposal for a Regulation of the European parliament and of the Council on controls on cash entering or leaving the Union and repealing Regulation (EC) No 1889/2005

- Draft Presidency compromise text

Brojčana oznaka dokumenta: 7893/17 od 3. travnja 2017. godine

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta), ustrojstvena jedinica i službenik/ica:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo financija - Carinska uprava

Ustrojstvena jedinica: Središnji ured, Sektor za nadzor

Nadležni službenik/ica: Antonio Mučnjak

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključene u izradu Prijedloga okvirnog stajališta: Ured za sprječavanje pranja novca, Financijski inspektorat, Porezna uprava, DORH

Nadležni službenik/ica u MVEP (Sek. za koord. eur. poslova):

Maša Popović, Služba za COREPER I

Nadležna radna skupina Vijeća EU i nadležni službenik/ica u SP RH pri EU:

Marica Matić, Radna skupina Vijeća za carinsku uniju

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Cilj je prijedloga Europske unije promicanje i održavanje sigurnog, usklađenog te održivog razvoja gospodarskih aktivnosti na cijelom unutarnjem tržištu.

Osnovne sadržajne odredbe se odnose na sljedeće:

- proširenje zakonodavnog okvira na sve oblike prijevoza gotovine, čime će se omogućiti djelotvoran nadzor gotovine koja se šalje u poštanskim i teretnim pošiljkama
- poboljšanje okvira za razmjenu informacija i podataka o kontrolama gotovine među nadležnim tijelima na razini Europske unije, kako bi se povećala sposobnost nadležnih tijela u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma
- proširenje definicije „gotovine“ kako bi se u definiciju uključila roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti - zlato i kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima što dokazuje predanost Europske unije u sprječavanju mogućih skrivenih načina za prijenos vrijednosti, te kako bi se uzele u obzir promjene u metodama kojima se služi kriminalci koji nastoje izbjeći obvezu prijavljivanja
- omogućavanje zadržavanja iznosa nižeg od praga od 10.000 EUR kada postoji naznaka povezanosti s kriminalnim aktivnostima, čime se daje mogućnost nadležnim tijelima da

djeluju te se daju veće mogućnosti i ovlasti za provedbu kontrola. Na navedeni način osigurat će se potpuna i jasna usklađenost s međunarodnim normama te standardima najbolje prakse.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Ovim se prijedlogom Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 usklađuje s međunarodnim normama i najboljom praksom u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma. Prijedlogom su obuhvaćena područja za koja je evaluacijom postojeće Uredbe o kontroli gotovine utvrđeno da se mogu poboljšati te se provodi niz mjera iz Komunikacije Komisije o Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma COM (2016).

Na temelju evaluacije postojeće Uredbe i razvoja međunarodnih standarda za kontrolu prekograničnih tokova gotovine, Komisija je zaključila da unatoč općenitoj uspješnosti Uredbe postoje problemi u nizu područja koja je potrebno ojačati i čije je funkcioniranje potrebno poboljšati.

Prijedlogom Uredbe nastoje se riješiti četiri glavna problema: pitanje nedostatne obuhvaćenosti prekograničnog kretanja gotovine, a s obzirom na to da postojeća Uredba zahtijeva da fizičke osobe koje ulaze u EU ili izlaze iz EU prijave gotovinu koju nose sa sobom. Proširenjem područja primjene kontrola na gotovinu poslanu poštanskim i teretnim pošiljkama osigurala bi se potpuna i jasna usklađenost s međunarodnim normama te standardima najbolje prakse, te istim mjerama Unija ispunjava međunarodnu obvezu. Obveza podrazumijeva pravilnu provedbu preporuke Radne skupine za financijske mjere (FATF) broj 32 o dostavljačima gotovine („cash couriers“) u vidu mjere temeljene na objavljivanju gotovine koja se šalje u poštanskim i teretnim pošiljkama.

Drugo pitanje koje zahtijeva rješenje su poteškoće u razmjeni informacija među nadležnim tijelima, imajući u vidu da postojeća Uredba ne propisuje obveza razmjene podataka s nadležnim tijelima drugih država članica u slučajevima kada postoje naznake kriminalne aktivnosti, zbog čega dolazi do rijetke sustavne razmjene podataka. Ovaj prijedlog doprinosi pojednostavljenju i poboljšanju okvira za razmjenu podataka na način da će se utvrditi sudionici i postupak koji se treba primjenjivati.

Treće pitanje koje zahtijeva rješenje je nemogućnost da nadležna tijela privremeno zadržavaju gotovinu u iznosima manjim od propisanog praga, kad postoji naznaka kriminalne aktivnosti, te se prijedlogom Uredbe nastoji omogućiti zadržavanje takvih iznosa. Takvim prijedlogom osigurat će se potpuna i jasna usklađenost s međunarodnim normama, a nadležna tijela pritom će dobiti veće ovlasti za djelovanje.

Četvrto pitanje koje zahtijeva rješenje je manjkava definicija „gotovine“ po postojećoj Uredbi. Postoji potreba proširenja definicije gotovine na temelju objektivnih elemenata, kako bi se išlo u korak s novim trendovima i tehnologijom. Evidentirani su slučajevi gdje su kriminalci prevozili znatne količine robe visokog stupnja likvidnosti kao što je zlato, radi prijenosa vrijednosti bez obveze prijavljivanja. Proširenjem definicije gotovine tako da definicija gotovine obuhvaća zlato i instrumente s unaprijed uplaćenim sredstvima, dokazuje i pridonosi nastojanjima Europske unije u sprječavanju mogućih skrivenih načina za prijenos vrijednosti, odnosno u nastojanjima da se izbjegnu sve slabosti zakonodavstva.

Uz četiri glavna područja koja zahtijevaju rješenje i koja je potrebno ojačati, ovim se prijedlogom nastoje riješiti i dodatna područja, koja zahtijevaju pozornost. Riječ je o

okolnosti da se sankcije za neprijavljivanje gotovine uvelike razlikuju među državama članicama. Određene države članice izriču vrlo niske sankcije koje nisu odvratajuće, dok u drugim državama članicama težina sankcija upućuje na to da postoji povezanost s kaznenim djelom. Prijedlogom Uredbe države članice dobile bi obvezu obavješćivanja Komisije o primjenjivim nacionalnim odredbama i svim njihovim promjenama, što je dosad bilo na dobrovoljnoj bazi. Na temelju analiza postojeće Uredbe primijećene su značajne razlike u provedbi među državama članicama: upotreba obrasca za prijavu gotovine (CDF - Cash Declaration Form) nije bila obvezna za sve države članice, kao niti dostava statističkih podataka o svim zakonitim i nezakonitim prijenosima gotovine, te sankcijama. Ovaj prijedlog propisivanja obveze svih navedenih pomoćnih elemenata pomoći će u nastojanjima da se osigura kvaliteta budućih evaluacija, kao i dosljedna i ujednačena primjena Uredbe. Predloženim opcijama u pogledu razina provedbe među državama članicama, pružanja informacija prema javnosti nastoji se postići zajednički pristup i veća pravna sigurnost građana i subjekata.

Status dokumenta:

Na sastanku Radne skupine Vijeća za carinsku uniju održanom 11. siječnja 2017., Europska komisija je predstavila dokument: Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005, broj 15819/16 od 23. prosinca 2016. godine, zajedno s popratnom dokumentacijom.

Rasprava o prijedlogu Uredbe odvijala se na sastancima Radne skupine Vijeća za carinsku uniju dana 8. veljače, 22. veljače, 1. ožujka, 8. ožujka 2017. godine.

MT PRES je dana 8. travnja 2017. godine pripremio Kompromisni prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe, oznake: 7893/17 od 3. travnja 2017., izrađen na osnovu komentara DČ.

Stajalište RH – ključni elementi:

RH u načelu podržava prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 obzirom da je glavni cilj donošenja Uredbe usklađivanje s međunarodnim normama i najboljom praksom u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, te uvođenje sustava kontrola kojima se dopunjuje pravni okvir za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma utvrđen Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma. Smatramo da bi donošenje Uredbe doprinijelo nastojanjima Europske unije u promicanju usklađenog i održivog razvoja i funkcioniranja unutarnjeg tržišta, dok bi se s druge strane, utvrđivanjem novog sustava pravila, osigurala veća zaštita i sigurnost europskih građana.

Donošenje Uredbe utjecalo bi i doprinijelo u otkrivanju i sprječavanju dotoka nezakonitih novčanih sredstava u gospodarstvo, te spriječio nepravedan i nepovoljan utjecaj na položaj građana i subjekata koji poštuju zakone.

U pogledu članka 2. – Definicije, podržavamo proširenje definicije u pogledu kategorizacije gotovine. Međutim, ističemo zabrinutost oko procjene čistoće i vrijednosti zlata, odnosno u kojem se roku može utvrditi vrijednost robe visoke likvidnosti na graničnom prijelazu. Stoga

predlažemo da se navedu objašnjenja u Uredbi o kontroli gotovine ili u Smjernicama, kako bi se izbjegle poteškoće u provedbi kontrola. U pogledu uključenja Prepaid kartica u definiciju gotovine, svjesni smo mogućnosti pojave nove metode prijenosa gotovine putem kartica, međutim s druge strane moguće su poteškoće u provedbi kontrola. Vezano uz isto, postoji i zabrinutost oko troška nabave i instaliranja uređaja koji će kontrolirati Prepaid kartice, s obzirom da RH ima veliki broj graničnih prijelaza. Slijedom toga, smatramo korisnim da EK povratno izvijesti o okvirnom trošku nabave uređaja.

U pogledu članka 7. - Privremeno zadržavanje gotovine od strane nadležnih tijela, u stavku 1. predlaže se mogućnost da nadležna tijela mogu zaplijeniti i privremeno zadržati gotovinu na temelju administrativne odluke, te se navode okolnosti u kojima se to može učiniti. Smatramo potrebnim istaknuti, da se u stavku 1. točki b) doda formulacija: „i neovisno o iznosu“, ili „i ako je iznos niži od praga“ a kako bi u obzir ušli i iznosi ispod praga za prijavu, odnosno ispod 10.000 EUR. Predložena formulacija pomoći će u jasnoći i kasnijoj izravnoj primjeni Uredbe.

Isto tako, članak 7. donosi da rok privremenog zadržavanja gotovine od strane nadležnog tijela ne može biti duži od 30 dana, a odnosi se na gotovinu koja nije bila prijavljena niti objavljena, te gotovinu za koju postoje naznake da je povezana s kriminalnom aktivnošću. Smatramo da je predviđeni rok od 30 dana prekratak i nije dostatan da se izvrše odgovarajuće analize o opravdanosti zadržavanja gotovine, da se razmijene potrebni podaci i pribave dokazi o kriminalnoj aktivnosti. Treba uzeti u obzir da u specifičnim okolnostima, rok od 30 dana neće biti dostatan da osobe prikupe potrebnu dokumentaciju o porijeklu gotovine. U tom pogledu smatramo da bi taj rok trebao biti duži, kako bi omogućio veću fleksibilnost u postupku provjera od strane nadležnih tijela.

U pogledu članka 8. - Dostava informacija financijsko-obavještajnoj jedinici, podržavamo prijedlog kojim se izričito propisuje obveza nadležnih tijela da evidentiraju i dostavljaju informacije financijsko-obavještajnoj jedinici (u daljnjem tekstu FIU) države članice u kojoj su prikupljene, umjesto dosadašnjeg pristupa koji je predviđao samo stavljanje na raspolaganje. U RH je već važećim Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (na snazi od 1. siječnja 2009.) propisana obveza Carinske uprave da dostavlja podatke o prijenosu gotovine preko državne granice Uredu za sprječavanje pranja novca, a takav pristup zadržan je i u nacrtu prijedloga novog Zakona.

U pogledu članka 9. prijedlogom Uredbe znatno će se poboljšati okvir za razmjenu informacija među državama članicama jer se navodi obveza da nadležna tijela stavljaju na raspolaganje nadležnim tijelima u drugim državama članicama informacije o otkrivenim nepravilnostima (neprijavlivanja ili o slučajevima gdje postoji naznaka kriminalnih aktivnosti). Novim okvirom za razmjenu informacija, Komisija želi potaknuti na veću suradnju na razini Europske unije, te na nacionalnoj razini, na način da informacije koju su nadležna tijela zaprimila da iste stave na raspolaganje drugim tijelima koja su zadužena za „istragu“ kriminalne aktivnosti, ali nisu izravno imenovana kao „nadležna tijela“, npr. policijskoj ili poreznoj službi.

Novi okvir za razmjenu informacija predstavlja obvezu državi članici da se na redovnoj i sustavnoj osnovi razmjenjuju informacije s drugim državama članicama kao i na nacionalnoj razini, te smatramo da će u tom smislu to predstavljati više administrativnog opterećenja za službenike.

Vežano uz isto, u cilju pojednostavljenja razmjene podataka, kao i izbjegavanja višestrukog unosa istih podataka od strane nadležnih tijela, smatramo praktičnijim da se u tu svrhu koristi zajednički sustav na EU razini gdje će se dijeliti podaci, te će carinske službe i FIU uredi imati obvezu dijeliti podatke u svrhu analize rizika.

U pogledu uspostave okvira za razmjenu podataka, tražimo da se u cilju izbjegavanja eventualnih dodatnih troškova za države članice, izvidi mogućnost razmjene podataka putem postojećih sustava, na način da se isti unaprijede kako bi se ispunila svrha iz Uredbe.

Vežano uz članak 12. – Zaštita osobnih podataka, u stavku 4. navodi se da nadležna tijela osobne podatke pohranjuju na razdoblje od 5 godina, od datuma prikupljanja. Mišljenja smo da bi taj rok trebao biti duži, a s obzirom na ranija iskustva gdje su se podaci u obavještajne svrhe trebali čuvati u dužem vremenskom razdoblju. Stoga predlažemo da taj rok bude duži, ili da se u Uredbi navede da će se rok utvrditi u nacionalnom zakonodavstvu.

Sporna/otvorena pitanja za RH

Nema.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Članak 1.

ES smatra da točka 9. iz preambule Prijedloga treba biti sastavni dio članka, kao što je to slučaj s postojećom Uredbom, gdje je navedeno da Uredba ne utječe na mogućnost provedbe nacionalnih kontrola kretanja gotovine unutar Unije.

EK navodi da je pravna služba zahtijevala da se predmetna odredba prebaci u preambulu te da pravno nema dodane vrijednosti.

Članak 2.

BG smatra da će kontrolu ograničavati definiranje čistoće zlatnih poluga te navodi poteškoće koje ima s certificiranim zlatom jer nije članica Konvencije o označavanju predmeta od plemenitih kovina. BG ne posjeduje uređaje za provjeru stanja „prepaid“ kartica, te uz HU, IT i EL navodi poteškoće utvrđivanja stanja na kartici, pravnog okvira i postupka vraćanja kartice vlasniku. Predlaže uključivanje *casino* žetona u definiciju gotovine, jer smatra da postoji velika mogućnost korištenja u financiranju terorizma i drugih ilegalnih aktivnosti.

U svezi prepaid (PPK) kartica EK ističe da su sredstva na anonimnim karticama ograničena na 2.500,00 EUR, te da se trebaju uzeti u obzir različiti scenariji, npr. da pojedinac može nositi više kartica. Uređaj čitač kartice (IRAD) radi kontrolu i privremeno blokiranje kartica, te s obzirom na da vlasnik kartice može tražiti ponovno izdavanje kartice, cilj je da se ista privremeno blokira. Prilog I je prazan jer do sada nema podataka o karticama, ali mora se brzo reagirati ako se takva vrsta prenošenja novca javi kao velika pojava.

SK navodi mogućnost prijenosa kolekcionarskih kovanica od zlata koje imaju nekoliko vrsta vrijednosti. EK ističe da je zbog praktičnosti mjerodavna vrijednost zlata. EL i UK navode problem kod prepoznavanja novčanica koje se još uvijek mogu promijeniti u bankama, iako službeno nisu zakonsko sredstvo plaćanja.

Određene DČ su za proširenje definicije gotovine (AT za uključenje sirovog zlata, CY ističe nesigurnost odnosi li se definicija i na zlato za industrijske i komercijalne svrhe, NL predlaže uključenje visokovrijednih metala i dijamanta). EK ističe da je namjera da Uredba bude

samostalni zakonodavni akt, ali se ne eliminira obveza podnošenja drugih deklaracija propisanih CZU.

FI, DK i AT imaju nejasnoće s definiranjem teritorija Unije odnosno teritorija na kojem se provodi Uredba, te predlažu navođenje članka 42. umjesto članka 355. Ugovora o funkcioniranju EU. EK objašnjava da je naveden najopsežniji pristup a da se članak 42. EU Ugovora poziva na članak 355. Ugovora o funkcioniranju EU.

Za prijedlog EK da se putem delegiranog akta mijenja Prilog 1. zabrinuti su ES, SE, NL, IT, UK, AT, PT i DK. EK navodi da je pitanje delegiranja ovlasti uvijek osjetljivo pitanje ali da su kriminalci vrlo inventivni te je stoga potreban brzi i učinkoviti mehanizam.

Članak 3.

NL navodi problem kada se gotovina podijeli između više osoba tijekom putovanja i tako se izbjegava obveza prijavljivanja. EK navodi da će Smjernice olakšati provođenje Uredbe.

LT traži da se doda u obrazac prijave i identifikacijski broj OI ili putovnice, odnosno porezni broj kompanije. BG traži da se informacije prošire i o pravnim subjektima.

PL predlaže mogućnost usmene deklaracije koja bi bila vrlo praktična u putničkom cestovnom prijevozu, autobusom i željezničkom prometu, jer ista mogućnost postoji u važećoj uredbi.

Članak 4.

EK je predstavila novi koncept prijave za gotovinu „bez pratnje“ naglasivši da nije namjera povećavanja administrativnog troška za DČ i za subjekte, te da isto neće biti predmetom sustavne obveze. Ako ovlaštena tijela pronađu gotovinu u pošiljci, temeljem analize rizika mogu tražiti podatke.

IT i NL traže obveznu analizu rizika. DE je zabrinuta ima li dodanu vrijednost navedena analiza rizika te izražava mogućnost utjecaja na sadašnje zakonodavstvo. NL je predložila određivanje nižeg praga za prijavu. DE i ES traže da se izuzmu od obveze prijavljivanja pojedine grupe subjekata koje prenose gotovinu.

EK podržava iznos od 10.000,00 EUR u cijeloj Uredbi i navodi da je iznos određen na osnovu međunarodnih normi i odnosi se na putnike koji dolaze iz cijelog svijeta.

Članak 5.

PL, AT i HU izražavaju zabrinutost zbog formulacije u stavku 1. da službenici provode kontrolu nad fizičkim osobama, njihovom prtljagom i njihovim prijevoznim sredstvom, jer su zbog termina „njihov“ moguće upitna prijevozna sredstva koja nisu u vlasništvu te osobe. EK je stajališta da isto ne bi trebalo predstavljati problem kod provedbe kontrola nad vozilima.

AT ističe važnost pismovnih pošiljki/pisama, te ističe zabrinutost jer su u pogledu pitanja povjerljivosti na snazi međunarodni propisi. EK ističe da se kontrole mogu provoditi, međutim predstavnik pošte mora biti prisutan kod otvaranja pismovne poštanske pošiljke.

BE i LT su stava da se koristi termin *recording* ili *neprijava* u stavku 3. umjesto „ex officio declaration“, a radi buduće jasnoće.

U svezi stavka 4. da će se kontrole temeljiti prvenstveno na analizi rizika, FR i UK predlažu da se ne navodi takva obveza, te predlažu brisanje stavka. PL je izjavila analitičku rezervu, navodeći da treba uzeti u obzir i okvir nacionalne procjene rizika, te uključenje nasumične kontrole. NL navodi da je nacionalna procjena jako bitna.

EK smatra da se kontrole trebaju primarno temeljiti na analizi rizika, plan je da se putem zajedničkog okvira za analizu rizika predvide koraci za postupanje, te će se posebni kriteriji za analizu rizika razviti u suradnji s DČ putem provedbenog akta.

Članak 6.

LT i PL ističu potrebu da se evidentira vrsta i iznos gotovine i rute kretanja, te ističu zabrinutost koji će se sustav u tu svrhu koristiti. PL u pogledu navođenja termina „temeljem analize rizika“ ističu zabrinutost oko situacija provedbe nasumičnih kontrola, te predlažu formulaciju „*primarily on the risk analysis*“. ES i FI su također zabrinute zbog nasumičnih kontrola. NL, BE i AT slažu se da navođenje analize rizika nema dodanu vrijednost.

HU i SI ističu zabrinutost oko formulacije *criminal activity*, te ističu potrebu navođenja koje su to okolnosti, a u cilju zajedničkog razumijevanja. EL predlaže uvođenje minimalnog praga, npr. od 7.000,00 EUR.

EK pojašnjava da DČ mogu nacionalnim propisima propisati sve mogućnosti oko načina provedbe kontrole, ali da treba voditi računa o temeljnim pravima osoba. Ostale mogućnosti, kao što je nasumična kontrola, nisu isključene.

Članak 7.

EL i SE ističu problem navođenja termina „*may seize*“, kod privremenog zadržavanja gotovine, te da se u postojećoj Uredbi koristi termin *may detain*, što smatraju prihvatljivijim. FI ističe zabrinutost provedbe postupka „*effective remedy*“ u praksi. EK ističe da je termin *effective remedy* individualan i mora omogućiti pravni lijek.

Stavak 3. određuje maksimalan rok zadržavanja gotovine od 30 dana kako bi se osiguralo postupanje nadležnih tijela. Određene DČ traže da se rok od 30 dana produži: DE (3 mjeseca) HR, EL, BG, FR (60 dana), ili da se briše (SI). EK pojašnjava da je 30 dana maksimalan rok koji se može odrediti obzirom na osnovna ljudska prava i pravo vlasništva, to je administrativna mjera i ne može se produžiti niti pod kojim uvjetima.

Članak 8.

AT, DK ističu zabrinutost ako EK predloži uspostavljanje novog IT sustava za prijenos podataka, niti je to pitanje obuhvaćeno dokumentom Procjena učinka.

EK ističe da u sadašnjoj Uredbi postoji samo obveza stavljanja na raspolaganje podataka prema FIU-u. FIU će analizirati podatke i razmjenjivati ih s drugim DČ. Vrlo je bitna široka podrška. Tehnički elementi IT sustava neće biti navedeni u osnovnom aktu već u provedbenoj uredbi. U ovom trenutku nema više informacija. U svezi roka za dostavljanje informacija u stavku 2. FR ističe da je rok od 30 dana prekratak. EK pojašnjava da se podaci trebaju dostavljati što brže, ako su u elektroničkom obliku, to će biti u vrlo kratkom vremenu, a 30 dana je navedeno za deklaracije u papirnatom obliku.

Članak 9.

FR i NL ističu da nije potrebno dijeliti informacije o riziku iz stavka 1.

ES, UK i IT ističu potrebu da se pojasni sustav razmjene informacija, i da se precizira način. ES, UK i IT složile su se provedba Uredbe ne bi trebala predstavljati administrativni trošak za tijela. U cilju pojednostavljenja razmjene podataka i izbjegavanja višestrukog unosa podataka od strane nadležnih tijela, slažu se da bi trebalo koristiti postojeće zajedničke sustave na EU razini, gdje će se dijeliti podaci, a u cilju izbjegavanja dodatnih troškova za DČ.

DK ističe zabrinutost zašto se podaci šalju i DČ kada su već dostavljeni FIU, te podržava ideju korištenja postojećih sustava. AT je zabrinuta s dostavljanjem informacija svim tijelima svih DČ, ističući važnost propisa o zaštiti podataka, pogotovo u situacijama ako nema poveznice s drugim DČ. DE smatra da se podaci trebaju dostavljati u okviru postupka pravne pomoći.

EK ističe da se podrazumijeva sustavna razmjena podataka, zbog ujednačene primjene. Provedbeni akt će definirati sustav razmjene informacija, kao rezultat studije i mišljenja DČ.

Odluka će biti donesena na odboru koncenzusom. Pritom, moguća su rješenja AFIS portal od Europske komisije, OLAF-a ili FIU sustav koji je decentraliziran i mora imati pristup svim informacijama, gdje se temeljem preklapanja informacija dostavljaju podaci DČ. Sustav uočava postoji li veza s kriminalnim aktivnostima i radi se detekcija.

EK ističe da bez obzira na odabir sustava nije namjera da se sustavno pristupa osobnim podacima iz prijave, već da se razmijene trendovi s tijelima drugih DČ. FIU u DČ zadržava i kontrolira podatke u vlastitom sustavu, stvara filtere za pretraživanje koji se prenose drugim DČ. Sustavno se ne prenose podaci o traženoj osobi.

AT, SI, UK, DK, LT i EL izrazile su zabrinutost zbog definiranja načina prijenosa podataka u provedbenom aktu i mogućih visokih troškova, nakon što se usvoji Uredba. DK je izričito protiv toga i pita što će se dogoditi ako se nakon usvajanja Uredbe utvrdi da su troškovi previsoki i DČ ne budu htjele financirati sustave. EK pojašnjava da se planira usvajanje Uredbe i rad na studiji paralelno, a usvajanje provedbenih akata u drugoj fazi.

Članak 10.

AT ponavlja stajalište iz članka 9. predlaže mogućnost a ne obvezu, jer postoje vrlo strogi propisi u svezi razmjene podataka s trećim državama. IT smatra da nije jasna svrha razmjene informacija a NL želi da se propiše obveza – *may* iz starog teksta promijeniti u *shall*.

Članak 12.

Rokovi iz stavka 4. od 5. godina su bili predmet rasprave većeg broja DČ. Za NL i DE nije jasan rok iz stavka 4. gdje se navodi 5 godina, dok je u Direktivi o pranju novca postojeći rok od 5 + 5 godina.

CZ , IT, SI, UK smatraju da bi navedeni rok trebao biti minimalan za čuvanje osobnih podataka, a maksimalni rok bi se trebao definirati nacionalnim zakonom.

CY predlaže 7 godina a PL traži duži rok. EK ističe dvojbe oko određivanja maksimalnog perioda u nacionalnom zakonodavstvu, imajući u vidu presudu Europskog suda za digitalna prava u Irskoj, gdje se navodi da se maksimalni rok ne može odrediti nacionalnim zakonodavstvom. Potrebno je zajamčiti da mjere budu razmjerne cilju. Brišu se svi osobni podaci, i u elektronskom i u papirnatom obliku, dok se opći podaci mogu zadržati.

Članak 13.

IT i LV podržale su prijedlog HR da se u uredbi navedu kriteriji za ujednačavanje, i da se Uredba dopuni smjernicama koji bi to raspon novčane kazne bio zadovoljavajući da sankcija bude učinkovita, proporcionalna i odvratajuća. Ako se preporuča propisivanje i izricanje novčane kazne u postotku prema vrijednosti gotovine koja je predmet prekršaja, onda uključiti odredbu s naznakom minimuma i maksimuma postotka.

Članak u obliku kakav je su podržale AT, UK, SE, NL, IE i DK. EK smatra da usklađivanje kazni može biti osjetljivo te predlaže neobveznu formulaciju koja se naslanja na praksu EU suda.

Članak 15.

FR predlaže primjenu SISTRAT sustava za razmjenu informaciju umjesto uspostavljanja novog sustava. NL zajedno sa UK i FR ističu potrebu brisanja zajedničkog okvira upravljanja rizikom.

EK pojašnjava da će se o upravljanju rizikom razgovarati nakon studije kada će DČ imati priliku da se izjasne. Uspostava elektroničkih sustava će biti u suradnji s DČ. Planira se u prvom koraku korištenje postojećih sustava, pa ako bude zadovoljavajuće, koristiti će se i

dalje. U studiji će se napraviti inventura svih postojećih sustava. U tijeku je pripremna faza studije. Završetak studije se očekuje do kraja 2017. DK ponavlja da nije spremna prihvatiti Uredbu koja je kao *bianco* ček, imajući u vidu skupe IT sustave.

Članak 20.

IT traži da se odredi najkraće moguće razdoblje za primjenu Uredbe, te predlaže 1 godinu. EK smatra je raniji rok za primjenu dobar, ali da je rok od 2 godine razuman.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

ES, UK i IT ističu potrebu da se pojasni sustav razmjene informacija, te su se složili da bi trebalo osigurati da provedba Uredbe ne doprinese administrativnom trošku za nadležna tijela. U cilju pojednostavljenja razmjene podataka i izbjegavanja višestrukog unosa podataka od strane nadležnih tijela, slažu se da bi trebalo koristiti postojeće zajedničke sustave na EU razini, gdje će se dijeliti podaci, a u cilju izbjegavanja dodatnih troškova za DČ.

DK ističe zabrinutost zašto se podaci šalju i DČ kada su već dostavljeni FIU, te podržava ideju korištenja postojećih sustava. AT je zabrinuta s dostavljanjem informacija svim tijelima svih DČ, ističući važnost propisa o zaštiti podataka, pogotovo u situacijama ako nema poveznice s drugim DČ. DE smatra da se podaci trebaju dostavljati u okviru postupka pravne pomoći.

EK ističe da se podrazumijeva sustavna razmjena podataka, zbog ujednačene primjene. Provedbeni akt će definirati sustav razmjene informacija, kao rezultat studije i mišljenja DČ. Odluka će biti donesena na odboru koncenzusom. Pritom, moguća su rješenja AFIS portal od Europske komisije, OLAF-a ili FIU sustav koji je decentraliziran i mora imati pristup svim informacijama, gdje se temeljem preklapanja informacija dostavljaju podaci DČ. Sustav uočava postoji li veza s kriminalnim aktivnostima i radi se detekcija.

EK ističe da bez obzira na odabir sustava nije namjera da se sustavno pristupa osobnim podacima iz prijave, već da se razmijene trendovi s tijelima drugih DČ. FIU u DČ zadržava i kontrolira podatke u vlastitom sustavu, stvara filtere za pretraživanje koji se prenose drugim DČ. Sustavno se ne prenose podaci o traženoj osobi.

AT, SI, UK, DK, LT i EL izrazile su zabrinutost zbog definiranja načina prijenosa podataka u provedbenom aktu i mogućih visokih troškova, nakon što se usvoji Uredba. DK je izričito protiv toga i pita što će se dogoditi ako se nakon usvajanja Uredbe utvrdi da su troškovi previsoki i DČ ne budu htjele financirati sustave. EK pojašnjava da se planira usvajanje Uredbe i rad na studiji paralelno, a usvajanje provedbenih akata u drugoj fazi.

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ, EK i Predsjedništva EU:

HR smatra da provedba Uredbe ne bi trebala uzrokovati dodatne administrativne troškove za nadležna tijela u DČ. U cilju izbjegavanja višestrukog unosa podataka i pojednostavljenja razmjene podataka između nadležnih tijela, HR smatra da bi trebalo koristiti postojeće zajedničke sustave na EU razini, gdje će se dijeliti podaci, s ciljem izbjegavanja dodatnih troškova za DČ.

Ističe se važnost propisa o zaštiti podataka, pogotovo u situacijama ako nema poveznice s drugim DČ. Pritom smatramo da bi se u tu svrhu mogao koristiti AFIS sustav Europskog

ureda za suzbijanje prijevara - OLAF-a, ponovno u cilju izbjegavanja eventualnih troškova za DČ.

Smatramo da bez obzira na odabir sustava, namjera kod razmjene podataka ne smije biti sustavni pristup osobnim podacima iz prijave, već razmjena informacija o trendovima s nadležnim tijelima drugih DČ.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Usljedit će izmjene nacionalnog zakonodavstva (Zakon o deviznom poslovanju, Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma)

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

U ovom trenutku ne može se točno predvidjeti financijski utjecaj na proračun.

Bruxelles, 21.12.2016.
COM(2016) 825 final

2016/0413 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage
Uredbe (EZ) br. 1889/2005**

{SWD(2016) 470 final}

{SWD(2016) 471 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Ovim se prijedlogom Uredba o kontroli gotovine usklađuje s međunarodnim normama i najboljom praksom u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma. Njime su obuhvaćena područja za koja je evaluacijom Uredbe o kontroli gotovine utvrđeno da se mogu poboljšati te se provodi niz mjera iz Komunikacije Komisije o Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma¹.

Prva je Uredba o kontroli gotovine donesena 2005.² Tom su Uredbom dopunjene odredbe Direktive o borbi protiv pranja novca³ utvrđivanjem sustava kontrola koje se primjenjuju na fizičke osobe koje ulaze u Uniju ili izlaze iz Unije, a nose gotov novac ili prenosive instrumente na donositelja u vrijednosti od 10 000 EUR ili više. Tako su, na temelju te Uredbe, na razini EU-a provedeni međunarodni standardi u području borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma, a posebno Preporuka Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca (dalje u tekstu „radna skupina za financijske mjere”) o kontrolama kretanja gotovine.

Na temelju evaluacije mjere u kojoj su postignuti ciljevi Uredbe o kontroli gotovine te na temelju informacija koje su dostavile države članice i razvoja međunarodnih standarda za kontrolu prekograničnih tokova gotovine Komisija je zaključila da unatoč općenitoj uspješnosti Uredbe postoje problemi u nizu područja koja je potrebno ojačati i čije je funkcioniranje potrebno poboljšati.

Točnije, ovim se prijedlogom nastoje riješiti sljedeća pitanja:

1. Nedostatna obuhvaćenost prekograničnog kretanja gotovine

Na temelju trenutačne Uredbe o kontroli gotovine od fizičkih osoba koje ulaze u EU ili izlaze iz EU-a i sa sobom nose 10 000 EUR ili više zahtijeva se da to prijave. Međutim, ne postoje odredbe koje se odnose na gotovinu koja se šalje poštom, teretnim ili kurirskim pošiljkama. Javna tijela ukazuju na to da su kriminalci počeli slati ili primati gotovinu takvim pošiljkama kako bi izbjegli obvezu prijavljivanja u skladu s Uredbom o kontroli gotovine.

2. Poteškoće u razmjeni informacija među nadležnim tijelima

U skladu s trenutačnom Uredbom o kontroli gotovine zahtijeva se samo da nadležna tijela podatke iz prijave „stavljaju na raspolaganje” financijsko-obavještajnoj jedinici države članice u kojoj su ti podaci prikupljeni. Taj donekle pasivan zahtjev može se ispuniti jednostavnim dostavljanjem ispunjenih obrazaca prijave na pregled financijsko-obavještajnoj jedinici. No to nije dovoljno, već bi se informacije trebale aktivno prosljeđivati financijsko-obavještajnoj jedinici kako bi se mogle analizirati. Osim toga, podaci iz prijave mogu se razmjenjivati s nadležnim tijelima drugih država članica samo ako postoje naznake kriminalne aktivnosti, a to čak ni tada nije obvezno. Zbog toga sve češće dolazi do nedosljedne provedbe i rijetke sustavne razmjene podataka.

3. Nemogućnost nadležnih tijela da privremeno zadržavaju iznose niže od praga

¹ COM(2016) 50 final.

² Uredba (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (SL L 309, 25.11.2005., str. 9.).

³ Umetnuti upućivanje

Na temelju trenutčne Uredbe o kontroli gotovine nadležna tijela nemaju mogućnost privremeno zadržati gotovinu kad otkriju kretanje iznosa koji su niži od praga, ali za koje postoje naznake kriminalne aktivnosti.

4. Manjkava definicija „gotovine”

U skladu s međunarodnim normama gotovina se definira kao „gotov novac u optjecaju kao sredstvo plaćanja ili prenosivi instrumenti na donositelja”. Međutim, zabilježeni su slučajevi u kojima su kriminalci prevozili znatne količine robe visokog stupnja likvidnosti kao što je zlato radi prijenosa vrijednosti bez obveze prijavljivanja. To pitanje nije na dostatan način riješeno standardnom carinskom deklaracijom jer se njome ne dobivaju pojedinosti u pogledu npr. gospodarskog podrijetla gotovine ili svrhe prijenosa gotovine i ona nije uvijek obvezna. Nužno je uzeti u obzir i brze promjene u oblicima kriminalnih aktivnosti te porast kibernetičkog kriminala, internetskih prijevara i nezakonitih internetskih tržišta, kojima pogoduje razvoj tržišta elektroničkog novca i proizvoda koji se ondje nude, posebno usmjerenih na instrumente s unaprijed uplaćenim sredstvima. Proširenje definicije gotovine kako bi se njome obuhvatili ti načini plaćanja nužno je radi zatvaranja rupe u zakonodavstvu na koju su ukazala i koju su dokazala tijela kaznenog progona⁴.

5. Različite sankcije za neprijavlivanje u državama članicama

Sankcije za neprijavlivanje gotovine uvelike se razlikuju među državama članicama. Neke države članice izriču vrlo niske sankcije koje nisu nužno odvraćajuće, a težina sankcija u drugim državama članicama upućuje na to da se neprijavlivanje gotovine automatski smatra dokazom povezanosti s kaznenim djelom (koje još treba utvrditi i istražiti u okviru zasebnog postupka). Na temelju trenutčne Uredbe o kontroli gotovine od država članica zahtijeva se da obavijeste Komisiju o sankcijama koje su bile na snazi u trenutku stupanja na snagu te Uredbe, ali ne i o naknadnim promjenama tih sankcija.

6. Razlike u provedbi među državama članicama

U skladu s trenutčnom Uredbom o kontroli gotovine većina država članica dobrovoljno upotrebljava isti obrazac prijave, ali to nije obvezno. Osim toga, države članice dostavljaju Komisiji statističke podatke, ali to nije moguće osigurati, kao niti razinu granularnosti podataka, zbog čega mogu nastati poteškoće u osiguravanju dosljedne primjene i u evaluaciji djelotvornosti.

Još je jedan problem podizanje svijesti putnika o njihovim obvezama. To najbolje mogu provoditi države članice uzimajući u obzir vlastite potrebe i specifične situacije. Komisija će razmotriti na koji se način taj cilj može najuspješnije postići te će u tom pogledu surađivati sa stručnjacima iz država članica, a spremna je i pomoći državama članicama u razvoju odgovarajućih materijala.

• **Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području**

Ovaj bi prijedlog trebalo razmotriti u kontekstu EU-ova i međunarodnog okvira za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Na međunarodnoj razini radna skupina za financijske mjere, u kojoj Uniju predstavlja Komisija, daje preporuke jurisdikcijama o rješavanju problema pranja novca i financiranja terorizma. Te preporuke nisu izravno primjenjivi pravni instrumenti, ali nisu nevažne:

⁴ Vidjeti izvješće Europolu pod naslovom *Why cash is still king* (eng. „zašto gotovina i dalje caruje”) dostupno na sljedećoj poveznici: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cash-still-king-criminals-prefer-cash-for-money-laundering>

međusobne evaluacije usklađenosti članova radne skupine za financijske mjere pomno se prate i imaju velik utjecaj na ugled. Preporuka br. 32 radne skupine za financijske mjere odnosi se na pitanje prekograničnog kretanja gotovine.

Na razini EU-a doneseni su različiti pravni instrumenti radi stvaranja djelotvornog okvira za borbu protiv pranja novca i financiranje terorizma; ti instrumenti uključuju sljedeće:

- četvrtu Direktivu o borbi protiv pranja novca⁵, u koju je uključena većina preporuka radne skupine za financijske mjere,
- Uredbu (EZ) br. 1781/2006 o podacima o uplatitelju koji su priloženi uz prijenose financijskih sredstava⁶, kojom je dopunjena posebna preporuka br. 7 radne skupine za financijske mjere o elektroničkim prijenosima,
- Direktivu 2007/64/EZ o platnim uslugama na unutarnjem tržištu⁷ (Direktiva o platnim uslugama), kojom je u kombinaciji s Direktivom o borbi protiv pranja novca provedena posebna preporuka br. 6 radne skupine za financijske mjere o drugim sustavima doznaka,
- Uredbu (EZ) br. 2580/2001 o posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s ciljem borbe protiv terorizma⁸, kojom je, kao i Uredbom (EZ) br. 881/2002⁹ o provedbi sankcija UN-a za osobe i subjekte povezane s mrežom Al-Qaidom i talibanima, proveden dio posebne preporuke radne skupine za financijske mjere br. 3 o zamrzavanju imovine terorista.

Općenito, u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma:

- Direktivom o borbi protiv pranja novca utvrđuje se okvir pravila za funkcioniranje formalnog financijskog sektora i
- Uredbom o kontroli gotovine utvrđuje se dopunski okvir pravila za zaštitu Unije od osoba koje se bave pranjem novca i terorista koji prenose gotovinu preko vanjskih granica nastojeći izbjeći kontrole formalnog financijskog sustava.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog doprinosi i u skladu je s ostalim politikama Unije, posebno:

- s *Europskim programom sigurnosti*¹⁰, kojim se ističe važnost borbe protiv terorizma i organiziranog kriminala i naglašava važnost razmjene informacija među nadležnim tijelima, a posebice financijsko-obavještajnim jedinicama,
- s *Akcijskim planom za jačanje borbe protiv financiranja terorizma*, u kojem je naveden niz političkih i pravnih inicijativa (uključujući ovaj prijedlog) koje treba poduzeti u okviru sveobuhvatnog pristupa u tom području i
- s Komisijinim prijedlogom Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP o suzbijanju terorizma¹¹, koji sadržava odredbe o kaznenim sankcijama za osobe ili subjekte koji pružaju materijalnu potporu terorizmu.

⁵ SL L 141, 5.6.2015., str. 73.

⁶ SL L 345, 8.12.2006., str. 1.

⁷ SL L 319, 5.12.2007., str. 1.

⁸ SL L 344, 28.12.2001., str. 70.

⁹ SL L 139, 29.5.2002., str. 9.

¹⁰ C (2015) 185 final

¹¹ COM(2015) 625 final.

- s načelom slobodnog kretanja kapitala, kojim se zabranjuju ograničenja plaćanja i kretanja kapitala između država članica i trećih zemalja ne dovodeći u pitanje nediskriminirajuće mjere opravdane na temelju javne politike i sigurnosti.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog ima dvojni pravnu osnovu u primarnom zakonodavstvu:

- članak 114. UFEU-a (unutarnje tržište) jer se, kako bi se zajamčilo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta te zaštitili građani i poduzeća Unije, moraju poduzeti mjere za zaustavljanje osoba koje se bave pranjem novca i terorista koji pokušavaju iskoristiti razlike u nacionalnim pristupima za prijenos gotovine. Te mjere treba uskladiti kako bi bile djelotvorne i
- članak 33. (carinska suradnja) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU-a) jer bi se kontrole gotovine trebale provoditi na vanjskoj granici Unije, gdje su carinske uprave prisutne u velikoj mjeri. Osim toga, te uprave imaju znatno stručno iskustvo u provedbi kontrola nad putničkim prometom i općenitim prekograničnim kretanjem pošiljaka.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Ovaj je prijedlog dio okvira EU-a za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma. U pogledu prekograničnih kretanja gotovine on je uspoređan s Direktivom o borbi protiv pranja novca.

Organizacija unutarnjeg tržišta sa slobodnim kretanjem robe, osoba, usluga i kapitala uključuje primjenu usklađenih mjera u svim državama članicama, kada je to u javnom interesu, kako bi se zadržali odgovarajuća i ujednačena razina zaštite te ravnopravni uvjeti na tržištu.

Samo na temelju nacionalnog zakonodavstva ne bi bilo moguće postići potrebnu usklađenost. Osobe koje se bave pranjem novca i financiranjem terorizma mogle bi iskorištavati neusklađenost i pokušati unijeti gotovinu u EU ili je iz njega iznijeti kroz države članice u kojima su na snazi najslabije mjere kontrole. S obzirom na iznos prijavljene gotovine koja se svake godine unosi u EU ili iz njega iznosi (u prosjeku između 60 i 70 milijardi EUR koje prenose fizičke osobe), to bi moglo imati negativan utjecaj na unutarnje tržište.

Ovim prijedlogom uredbe ne bi se spriječilo države članice u primjeni nacionalnih mjera kontrole gotovine koja prelazi unutarnje granice, pod uvjetom da su te mjere u skladu s člankom 65. stavkom 1. točkom (b) i stavkom 3. UFEU-a.

Ova se Uredba ne odnosi na mjere koje poduzimaju EU ili države članice, a kojima se ograničava kretanje kapitala u slučaju ozbiljnih poteškoća u djelovanju ekonomske i monetarne unije (članak 66. UFEU-a) ili u slučaju nepredviđene krize platne bilance (članci 143. i 144. UFEU-a).

- **Proporcionalnost**

Komisija smatra da su mogućnosti politika odabrane za rješavanje prethodno navedenih pitanja te za postizanje navedenih ciljeva i primjerene i nužne.

Proširenjem područja primjene kontrola na gotovinu poslanu poštom i teretnim pošiljkama te omogućivanjem nadležnim tijelima da zadržavaju iznose koji su niži od određenog praga u slučaju naznaka kriminalne aktivnosti osigurala bi se potpuna i jasna usklađenost s međunarodnim normama te standardima najbolje prakse. Osim toga, nadležna tijela tako bi dobila i veće ovlasti kontrole, a dodatno administrativno opterećenje za građane, poduzeća i tijela bit će ograničeno, posebno zahvaljujući sustavu objavljivanja za gotovinu poslanu poštom i teretnim pošiljkama, kojime će se nacionalnim tijelima dati pune ovlasti kontrole, ali ne i nametnuti opterećenje sustavne prijave za subjekte koji djeluju u skladu sa zakonom.

Kad je riječ o razmjeni informacija među nadležnim tijelima, uspostavom aktivne obveze dostave podataka financijsko-obavještajnoj jedinici dotične države članice osiguralo bi se da ta financijsko-obavještajna jedinica dobije sve podatke koji su joj potrebni za analizu. Ta je razina usklađenosti nužna kako bi se izbjeglo da se podaci „stave na raspolaganje”, ali ih se aktivno ne dostavi financijsko-obavještajnoj jedinici. Razmjena informacija među nadležnim tijelima bila bi obvezna u pogledu prekršaja i slučajeva kretanja gotovine u kojima postoje naznake kriminalne aktivnosti kako bi se povećala sposobnost nadležnih tijela za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma te osigurala proporcionalnost.

Proširenjem definicije „gotovine” kako bi uključivala zlato te odabirom mehanizma čije je elemente moguće fleksibilno izmijeniti delegiranim aktom u kontekstu razvoja trendova i tehnologije, za ovaj se prijedlog uzimaju u obzir najnovija kretanja te se njime dokazuje predanost EU-a sprečavanju mogućih budućih skrivenih načina za prijenos vrijednosti. Na temelju predloženih sankcija za neprijavlivanje državama članicama ostavlja se diskrecijsko pravo na primjenu mjera koje smatraju potrebnima za postizanje ciljeva. Zbog njihovih značajki, za kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima postoji rizik da će se upotrebljavati za prijenos vrijednosti preko vanjskih granica radi financiranja nezakonitih aktivnosti. U skladu s načelima bolje regulative mogućem budućem uključivanju određenih kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima na temelju delegiranog akta trebala bi prethoditi procjena dokaza o tom riziku te o praktičnoj provedivosti i proporcionalnosti u kojoj će se uzeti u obzir zakonita upotreba takvih kartica.

- **Odabir instrumenta**

Uredba je prikladan pravni instrument za postizanje cilja i potrebnog stupnja usklađenosti.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- ***Ex post* evaluacija/provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

U opsežnoj *ex post* evaluaciji izvorne Uredbe o kontroli gotovine provedenoj 2015.¹² utvrđeno je nekoliko područja koja bi se moglo poboljšati:

- uključivanje kretanja gotovine poštom i teretnim pošiljkama na vanjskim granicama EU-a u područje primjene Uredbe,

¹² Umetnuti poveznicu na evaluaciju

- proširenje i usklađivanje mogućnosti za razmjenu informacija među državama članicama:
 - a. uključivanjem svih informacija prikupljenih pri kontrolama gotovine (uključujući dobrovoljne prijave koje ne izazivaju sumnju) i
 - b. utvrđivanjem jasnih postupaka i osiguravanjem djelotvornih alata za razmjenu informacija,
- izričito dopuštanje da se informacije iz prijava gotovine upotrebljavaju u porezne svrhe, uključujući borbu protiv poreznih prijevara i utaja,
- približno ujednačavanje sankcija koje države članice primjenjuju pri kontrolama gotovine na vanjskim granicama EU-a,
- pojednostavnjivanje postupka razmjene prijava gotovine u odnosu na financijsko-obavještajne jedinice,
- izmjena definicije gotovine kako bi uključivala zlato i drago kamenje i
- razvoj mehanizma za osiguranje dostatne i dosljedne razine provedbe u državama članicama.

Ta su područja zatim analizirana u procjeni učinka.

- **Savjetovanja s dionicima**

Javno savjetovanje s dionicima o različitim mogućnostima politika¹³ provedeno je na platformi EUSurvey. Primljen je malen broj odgovora, ali ispitanici su se općenito pozitivno izjašnjavali o odabranim mogućnostima, osim o proširenju definicije „gotovine”, kojem se protivila mala većina ispitanika. Međutim, u ciljanom savjetovanju dobiven je još jedan rezultat (u nastavku), za koji je Komisija procijenila da je od veće važnosti. Razmatrajući načelo supsidijarnosti Komisija je zaključila da bi bilo najbolje prepustiti provedbu mjera podizanja svijesti državama članicama, uz Komisijinu potporu. Ispitanici su podržali omogućivanje razmjene podataka iz redovnih prijava gotovine u fiskalne svrhe, ali tijekom procjene učinka u tom je pogledu došlo do pravnih nesigurnosti zbog kojih se ta mogućnost nije mogla provesti u ovom prijedlogu.

Među carinskim, policijskim i financijsko-obavještajnim tijelima u svim državama članicama provedeno je savjetovanje užeg opsega o mogućnosti proširenja definicije gotovine na druge oblike osim gotovog novca i prenosivih instrumenata na donositelja. Odgovori (njih 72 iz 27 država članica) su uglavnom bili pozitivni te je u njima predloženo da se u odabrani pristup uvrsti popis takvih pričuva vrijednosti koji bi bilo moguće jednostavno izmijeniti. Komisija predlaže da se taj savjet primijeni i da se proširi definicija „gotovine”, uz utvrđivanje popisa glavnih kategorija u prijedlogu i navođenje pojedinih elemenata u prilogu koji će biti moguće izmijeniti delegiranim aktom kako bi se uzele u obzir promjene, kako bi se Uredba učinila dugoročno primjerenom te kako bi je mogli nadzirati Europski parlament i Vijeće.

Naposljetku, otkad je izvorna Uredba o kontroli gotovine stupila na snagu Komisija je u redovnom kontaktu s nacionalnim stručnjacima za kontrolu gotovine. Vrijedan doprinos tih stručnjaka iz proteklih godina uzet je u obzir pri sastavljanju ovog prijedloga.

¹³ Za sažeto izvješće o savjetovanju vidjeti Umetnuti poveznicu

- **Procjena učinka**

Provedena je procjena učinka¹⁴ i Odbor za nadzor regulative dao je pozitivno mišljenje¹⁵.

Mogućnosti odabrane za rješavanje utvrđenih problema međusobno su kompatibilne i znatno bi poboljšale funkcioniranje trenutne Uredbe o kontroli gotovine bez stvaranja nepotrebnog administrativnog opterećenja. To će se učiniti na sljedeće načine:

- pravilnom provedbom preporuke radne skupine za financijske mjere br. 32 o dostavljačima gotovine s pomoću mjera temeljenih na objavljivanju gotovine koje se šalju teretnim i kurirskim pošiljkama, čime bi se, uz odgovarajuće kontrole i evaluaciju, omogućili uvid i kontrola bez stvaranja dodatnog opterećenja sustavnim prijavama,
- pojednostavnjivanjem i pojašnjavanjem razmjene podataka time što će se utvrditi dionici i postupak koji treba primjenjivati,
- izričitim dopuštanjem zadržavanja iznosa koji su niži od određenog praga na temelju nacionalnog zakonodavstva, uz dostatno visok prag za djelovanje,
- redefiniranjem „gotovine” na temelju objektivnih elemenata, ali na način kojim će se osigurati buduća prikladnost definicije u koju će se delegiranim zakonodavstvom moći uključivati novi elementi pod nadzorom Vijeća i Parlamenta,
- prepuštanjem odgovornosti za sankcije državama članicama, koje bi trebale obavještavati Komisiju o primjenjivim nacionalnim odredbama i svim njihovim promjenama i
- formaliziranjem niza drugih pomoćnih elemenata kao što su dostava statističkih podataka, usklađen obrazac prijave i izvješćivanje o izmjenama sankcija za neprijavlivanje, tj. elemenata koji su dosad uglavnom bili dobrovoljni, čime će se zajamčiti kvaliteta budućih evaluacija i veća pravna sigurnost za dionike.

Kad je riječ o administrativnom opterećenju i troškovima, mjere se odnose na gotovinske iznose od 10 000 EUR ili veće koje preko vanjskih granica EU-a prenose fizičke osobe ili se prenose u teretnim/poštanskim pošiljkama, što je način prijevoza kojim se poduzeća vrlo rijetko služe. Prema postojećim odredbama fizička osoba koja prenosi pošiljku gotovine mora o tome podnijeti prijavu. Iskustvo je pokazalo da su profesionalni dostavljači izrazito svjesni svojih obveza te ih uvelike poštuju. Nova obveza objavljivanja za poštanske/teretne pošiljke gotovine osmišljena je kako bi se nadležnim tijelima omogućilo da provode kontrole i, prema potrebi, zahtijevaju dokumentaciju. Ne postoji sustavna obveza podnošenja prijave, a nadležna tijela mogu primjenjivati diskrecijska prava (npr. u slučaju slanja pošiljaka između banaka). Očekuje se da će zbog relativne rijetkosti tog načina slanja i predloženog pristupa utjecaj na profesionalne dostavljače biti minimalan. Ne očekuje se poseban utjecaj na MSP-ove ili mikropoduzeća.

- **Temeljna prava**

Vjerojatno je da će predviđene mjere imati utjecaj na sljedeća prava iz sljedećih članaka Povelje EU-a o temeljnim pravima (dalje u tekstu „Povelja”):

- poštovanje privatnog i obiteljskog života te doma (članak 7. Povelje),

¹⁴ Za sažetak vidjeti Umetnuti poveznicu Za cjelovitu verziju vidjeti: Umetnuti poveznicu

¹⁵ Umetnuti poveznicu

- zaštitu osobnih podataka (članak 8. Povelje),
- slobodu poduzetništva (članak 16. Povelje) i
- pravo na vlasništvo (članak 17. Povelje).

Na ta prava utječe niz mjera: građani će možda morati podnijeti prijavu i navesti osobne podatke koji će biti zabilježeni, obrađeni i poslani drugim tijelima; prikupljat će se veći broj informacija nego na temelju trenutnog sustava; u slučajevima sumnje na kriminalnu aktivnost povezanu s iznosima koji se prenose tijela mogu odlučiti privremeno zadržati gotovinu, što utječe na pravo na vlasništvo.

U članku 52. Povelje određeno je da svako ograničenje priznatih prava i sloboda mora biti predviđeno zakonom, poštovati bit tih prava i sloboda, ispunjavati ciljeve od općeg interesa koje priznaje Unija i biti proporcionalno.

Ovim prijedlogom utvrđuje se pravna osnova i nastoje postići ciljevi od općeg interesa. U njemu je utvrđen niz zaštitnih mehanizama u kontekstu upotrebe podataka, uključujući obvezu nadležnih tijela (kao voditelja obrade podataka) da osiguraju sigurnost podataka i s njima postupaju u skladu s obvezama čuvanja profesionalne tajne, ograničavanja svrhe i određenog razdoblja čuvanja podataka.

Mjerama se uspostavlja ravnoteža između dotičnih prava i legitimnih društvenih interesa zauzimanjem pristupa koji je učinkovit (njime se postiže cilj), ali minimalno utječe na prava.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema znatan utjecaj na proračun Europske unije.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija bi pratila provedbu Uredbe i njezinu primjenu u uskoj suradnji s državama članicama. Zahvaljujući trajnom i sustavnom praćenju moglo bi se utvrditi primjenjuje li se Uredba u skladu s očekivanjem i pravodobno rješavati probleme. Za praćenje predloženih pokazatelja prikupljali bi se činjenični podaci (tj. statističke informacije o registriranim prijavama proslijeđenima Komisiji, kontrole u slučajevima podnošenja prijave, kontrole ako prijava nije podnesena i rezultati tih kontrola, statističke informacije o sankcijama za neprijavlivanje) i osigurala osnova za buduću evaluaciju Uredbe.

Prijedlogom je predviđeno da Komisija Parlamentu i Vijeću podnese izvješće o evaluaciji pet godina nakon stupanja Uredbe na snagu i svakih pet godina nakon toga. U evaluaciji će se utvrditi u kojoj su mjeri ispunjeni ciljevi Uredbe.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

U članku 1. utvrđeni su ciljevi prijedloga te je pojašnjena namjera uspostave paralele s Direktivom o borbi protiv pranja novca u pogledu kretanja gotovine preko vanjskih granica.

U članku 2. utvrđen je niz definicija, a posebno značenje izraza „gotovina”. Kako bi se uzele u obzir promjene u metodama kriminalaca koji nastoje izbjeći obvezu prijavljivanja, u njemu su utvrđene četiri široke kategorije: gotov novac, prenosivi instrumenti na

donositelja, roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti i kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima. Elementi druge, treće i četvrte kategorije opisani su u Prilogu koji je moguće izmijeniti delegiranim aktom pod nadzorom Vijeća i Europskog parlamenta. Razlog je za takav pristup taj što kriminalci koji nastoje izbjeći obvezu prijavljivanja gotovog novca ponekad pretvore taj novac u vrijednu robu kao što su zlatne kovanice. Ako se, kao što je predloženo, provode kontrole nad zlatnim kovanicama i polugama visoke čistoće, kriminalci bi mogli potražiti druge načine za izbjegavanje u obliku drugih vrsta robe. Od presudne je važnosti da se u slučaju potrebe na takve aktivnosti brzo odgovori. Pri razmatranju izmjena Priloga Komisija će procijeniti kolika je ta potreba u usporedbi s jednostavnošću provedbe izmjena na terenu, gdje nadležna tijela moraju imati tehnička sredstva za brzo utvrđivanje vrste robe i njezine vrijednosti, te s proporcionalnošću mjere iz perspektive temeljnih prava.

U članku 2. točki (i) „kriminalna aktivnost” definirana je uz upućivanje na aktivnosti navedene u članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849. Nadalje, predložena je definicija „kriminalne aktivnosti” za potrebe kriminalizacije pranja novca (prijedlog direktive o suzbijanju pranja novca na temelju kaznenog prava COM (2016)826 final od 21. prosinca 2016.). Nakon što su zakonodavci donesli prijedlog Direktive o suzbijanju pranja novca na temelju kaznenog prava Komisija će procijeniti hoće li biti potrebno revidirati Direktivu (EU) 2015/849 radi usklađivanja definicije „kriminalne aktivnosti” kako je navedena u Direktivi o suzbijanju pranja novca na temelju kaznenog prava.

Člankom 3. od fizičkih se osoba zahtijeva da prijave gotovinske iznose od 10 000 EUR ili veće i određuje način na koji se podnose prijave (u pisanom obliku ili elektronički, upotrebljavajući obrazac utvrđen u skladu s člankom 15. točkom (a)) te koje je podatke nužno navesti.

Člankom 4. uvodi se obveza objavljivanja za gotovinu bez pratnje (kao što je gotovina poslana u teretnim ili paketnim pošiljkama) kojom će se nadležnim tijelima omogućiti da po otkrivanju pošiljaka gotovinskih iznosa od 10 000 EUR ili većih primijene diskrecijsko pravo i od pošiljatelja, predviđenog primatelja ili njihova zastupnika zahtijevaju da podnese prijavu. Tim se pristupom osigurava da nadležna tijela mogu dobiti cjelovite informacije bez uvođenja opterećenja u obliku sustavnog prijavljivanja, npr. za pošiljke između priznatih financijskih institucija. Kao i za prijave u skladu s člankom 3., predlaže se da se prijave u smislu objavljivanja podnose u pisanom obliku ili elektronički, upotrebljavajući obrazac utvrđen u skladu s člankom 15. točkom (a).

Člankom 5. nadležnim tijelima dodjeljuju se ovlasti kontrole te se njime određuje da će ta tijela, u slučajevima prekršaja u kojima nije podnesena prijava, biti ovlaštena za utvrđivanje prijave *ex officio*.

Člankom 6. tijelima se omogućuje da evidentiraju detalje o kretanju gotovine u iznosu nižem od praga za prijavu ili objavljivanje. S obzirom na utjecaj koji to ima na temeljna prava, a posebno u vezi s privremenim zadržavanjem gotovine u skladu s člankom 7., sve mjere podliježu dovoljno visokom pragu i za njihovu je primjenu nužno da postoje naznake kriminalne aktivnosti. Primjenjivat će se definicija „kriminalne aktivnosti” iz Direktive o borbi protiv pranja novca (pranje novca, financiranje terorizma ili predikatna kaznena djela kao što je porezni kriminal).

Člankom 7. omogućuje se nadležnim tijelima da privremeno zadržavaju gotovinu u slučajevima kad je trebalo podnijeti prijavu ili provesti objavljivanje, ali to nije učinjeno ili, neovisno o iznosu, kad postoje naznake kriminalne aktivnosti. Detaljne postupke za to zadržavanje treba utvrditi u nacionalnom zakonodavstvu, ali važno je naglasiti da je riječ o strogo zaštitnoj administrativnoj mjeri čiji je jedini cilj omogućiti nadležnim tijelima

zadržavanje gotovine od trenutka kad otkriju nepravilnost do trenutka kad drugo nadležno tijelo, kao financijsko-obavještajna jedinica ili pravosudno tijelo, odluči o tome postoji li dostatan temelj za nastavak postupka i sudsku zapljenu ili oslobađanje. Svako takvo privremeno zadržavanje mora se opravdati upućivanjem na specifične okolnosti i podliježe djelotvornom pravnom lijeku u skladu s nacionalnim pravom. U slučajevima u kojima nadležna tijela ne uspiju odlučiti u roku utvrđenom za trajanje privremenog zadržavanja ili odluče da ne postoje razlozi za daljnje zadržavanje gotovine, gotovinu bi trebalo odmah staviti na raspolaganje podnositelju prijave.

Člankom 8. zahtijeva se od nadležnih tijela da aktivno prenose informacije financijsko-obavještajnoj jedinici prikupljene u skladu s člankom 3., člankom 4., člankom 5. stavkom 3. ili člankom 6.; jednostavno stavljanje tih informacija na raspolaganje financijsko-obavještajnoj jedinici nije dostatno. Te bi informacije trebalo prenijeti u skladu s tehničkim pravilima utvrđenima na temelju članka 15. točke (c).

Člankom 9. predviđena je razmjena informacija među nadležnim tijelima, tj. carinskim tijelima i drugim tijelima koje su države članice imenovale za potrebe primjene Uredbe (npr. službenici graničnog nadzora, porezna tijela, itd.). Uzimajući u obzir međunarodni karakter pranja novca i financiranja terorizma te činjenicu da je moguće ući u Uniju ili izaći iz Unije kroz jednu državu članicu i nastaviti se kretati bez prolaska dodatnih kontrola, od presudne je važnosti za potrebe analize rizika i sprečavanja da se informacije o prekršajima (neprijavlivanju, prijavama *ex officio* ili naznakama kriminalne aktivnosti) stave na raspolaganje nadležnim tijelima u drugim državama članicama. Osim toga, nadležna tijela trebala bi moći staviti te informacije na raspolaganje drugim tijelima koja su zadužena za istragu kriminalne aktivnosti kako je definirana u prijedlogu, ali nisu izravno imenovana kao „nadležna tijela”, npr. policiji ili (za potrebe otkrivanja i djelovanja u pogledu poreznih zločina) poreznim tijelima. Komisija bi trebala biti obaviještena o svim naznakama kriminalne aktivnosti koja bi mogla negativno utjecati na financijske interese Unije. Nadležna tijela u istoj državi članici trebala bi međusobno i s nadležnim tijelima drugih država članica razmjenjivati anonimizirane informacije iz analize rizika i rezultate te analize ako utvrde da prijetnja predstavlja velik rizik za druge dijelove Unije. Te bi informacije trebalo razmjenjivati u skladu s tehničkim pravilima utvrđenima na temelju članka 15. točke (c) te upotrebljavajući obrazac utvrđen u članku 15. točki (d).

Člankom 10. omogućuje se razmjena informacijama sa zemljama koje nisu članice EU-a, uz pristanak tijela koja su prikupila te informacije i u skladu sa svim nacionalnim i Unijinim odredbama o prijenosu osobnih podataka u treće zemlje.

Člankom 11. određuje se da nadležna tijela koja prikupljaju podatke u skladu s ovom Uredbom djeluju kao voditelji obrade prikupljenih osobnih podataka te da su sve informacije prikupljene u skladu s Uredbom obuhvaćene profesionalnom tajnom i moraju se na odgovarajući način zaštititi. Informacije se mogu objaviti samo ako je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravnim odredbama, posebno u vezi s tekućim sudskim postupcima.

Člankom 12. ograničava se obrada osobnih podataka za potrebe sprečavanja i suzbijanja kriminalnih aktivnosti. Tim je člankom utvrđeno i razdoblje čuvanja podataka iz prijave na pet godina.

Člankom 13. utvrđuju se sankcije za nepoštovanje obveze prijavljivanja. Novi je element obveza država članica da obavještavaju Komisiju o svim izmjenama svojih odredbi o sankcijama nakon stupanja Uredbe na snagu. Države članice imaju slobodu određivanja sankcija, ali svaka sankcija primjenjuje se samo na neprijavlivanje u skladu s Uredbom i u tom pogledu trebala bi biti djelotvorna, proporcionalna i odvraćajuća. Pri izricanju sankcije za neprijavlivanje tijela ne bi trebala pretpostaviti povezanost ili nepovezanost s

predikatnim kaznenim djelima niti uzeti u obzir tu povezanost ili nepovezanost u pogledu neprijavljene gotovine. Tom se sankcijom ne otklanja potreba za zasebnom istragom u pogledu mogućeg kaznenog djela, koja je izvan područja primjene Uredbe. Države članice trebale bi pri određivanju sankcija za neprijavljivanje uzeti u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava.

Člankom 14. Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata kako bi joj se omogućilo da izmjenjuje Prilog, u kojem su navedeni elementi definicije „gotovine”. Takva je fleksibilnost nužna kako bi se Uredba učinila dugoročno primjerenom te kako bi tvorcima politika mogli brzo reagirati na nove oblike kriminalnih aktivnosti i uzeti u obzir razvoj međunarodnih standarda i najboljih praksi. Svaka izmjena bit će podložna dokazanoj potrebi, proporcionalnom pristupu kojim se osigurava da će nadležna tijela moći u praksi provesti svaki dodatak te nadzoru Europskog parlamenta i Vijeća, koji su ovlašteni za ulaganje prigovora nakon što prime obavijest o donošenju takvog akta i koji mogu opozvati delegiranu ovlast u bilo kojem trenutku. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima u području kontrola gotovine iz država članica kako bi od njih prikupila povratne informacije.

Člankom 15. Komisiji se dodjeljuju provedbene ovlasti za uspostavu mjera radi osiguranja ujednačene primjene kontrola time što će se, među ostalim, utvrditi predlošci obrazaca za prijavu i objavljivanje, tehnička pravila za razmjenu informacija (uključujući elektronički sustav koji treba upotrebljavati) te pravila i obrazac za dostavu anonimnih statističkih podataka država članica o prijavama i prekršajima Komisiji.

Člankom 16. osniva se Odbor za kontrolu gotovine, u koji će države članice imenovati nacionalne stručnjake i koji će Komisiji pomagati s izradom provedbenih akata.

Članak 17. odnosi se na dostavljanje informacija Komisiji i njime se određuje da države članice dostavljaju informacije o tijelima nadležnima za primjenu Uredbe o kontroli gotovine te o utvrđenim sankcijama za neprijavljivanje. Države članice trebale bi obavješćivati Komisiju i o svim naknadnim promjenama. Komisiji bi trebalo dostavljati i anonimizirane statističke podatke učestalosti koju treba utvrditi provedbenim odredbama, ali najmanje jednom godišnje.

Članak 18. odnosi se na mjere evaluacije i u njemu se određuje da Komisija šalje izvješće Europskom parlamentu i Vijeću pet godina nakon stupanja Uredbe na snagu i svakih pet godina nakon toga.

Člankom 19. stavlja se izvan snage Uredba (EZ) br. 1889/2005.

Člankom 20. određuje se da Uredba stupa na snagu 20. dana od dana njezina donošenja. Stupanje na snagu bit će kako utvrdi zakonodavac.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage
Uredbe (EZ) br. 1889/2005**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 33. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

Djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Promicanje usklađenog, održivog i uključivog razvoja unutarnjeg tržišta kao područja na kojem se roba, osobe, usluge i kapital mogu slobodno i sigurno kretati jedan je od prioriteta Unije.
- (2) Ponovni dotok nezakonitih prihoda u gospodarstvo i preusmjeravanje novca za financiranje nezakonitih aktivnosti uzrokuju poremećaje i nepravedno nepovoljniji položaj građana i poduzeća koji poštuju zakone, zbog čega su prijetnja funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Osim toga, time se potiču kriminalne i terorističke aktivnosti koje ugrožavaju sigurnost građana Unije. U skladu s time Unija poduzima mjere kako bi se zaštitila.
- (3) Jedan je od temelja tih mjera bila Direktiva Vijeća 91/308/EEZ³, u kojoj je utvrđen niz mjera i obveza kojih se moraju pridržavati financijske institucije, pravne osobe i određene profesije u pogledu, među ostalim, transparentnosti, vođenja evidencija te odredbi o poznavanju klijenata, kao i obveza prijavljivanja sumnjivih transakcija nacionalnim financijsko-obavještajnim jedinicama koje su uspostavljene kao čvorišta za procjenu tih transakcija, interakciju sa sličnim tijelima u drugim državama i, prema potrebi, kontakt s pravosudnim tijelima. Ta je Direktiva od tada izmijenjena i

¹ SL C , , str. .

² SL C , , str. .

³ Direktiva Vijeća 91/308/EEZ od 10. lipnja 1991. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca (SL L 166, 28.6.1991., str. 77.).

zamijenjena uzastopnim mjerama. Odredbe za sprečavanje pranja novca trenutačno su utvrđene Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.

- (4) S obzirom na rizik da bi primjena Direktive 91/308/EEZ mogla dovesti do povećanog kretanja gotovine u nezakonite svrhe, što je moglo ugroziti financijski sustav i unutarnje tržište, ta je Direktiva dopunjena Uredbom (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća⁵. Tom se Uredbom nastoje spriječiti i otkriti slučajevi pranja novca te financiranja terorizma utvrđivanjem sustava kontrola primjenjivih na fizičke osobe koje ulaze u Uniju ili izlaze iz Unije i sa sobom nose gotovinu ili prenosive instrumente na donositelja u vrijednosti od 10 000 EUR ili više ili jednakovrijednog iznosa u drugim valutama.
- (5) Uredbom (EZ) br. 1889/2005 unutar Zajednice primijenjeni su međunarodni standardi za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma koje je razvila Radna skupina za financijske mjere.
- (6) U Direktivi (EU) 2015/849 utvrđen je i opisan niz kriminalnih aktivnosti kojima se ostvaruju prihodi koji bi mogli biti povezani s pranjem novca ili se upotrebljavati za financiranje terorizma. Prihodi od tih kriminalnih aktivnosti često se radi pranja ili financiranja terorizma prenose preko vanjske granice Unije. U ovoj bi Uredbi to trebalo uzeti u obzir i utvrditi sustav pravila kojima se, osim doprinosa sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma kao takvih, omogućuju otkrivanje i istraga kriminalnih aktivnosti utvrđenih u Direktivi (EU) 2015/849.
- (7) Radna skupina za financijske mjere, osnovana 1989. u Parizu na sastanku na vrhu skupine G7, međuvladino je tijelo koje utvrđuje standarde i promiče djelotvornu provedbu pravnih, regulatornih i operativnih mjera za borbu protiv pranja novca, financiranja terorizma i drugih s time povezanih prijetnji integritetu međunarodnog financijskog sustava. U radnoj skupini za financijske mjere sudjeluju članovi iz nekoliko država članica ili njihovi predstavnici u okviru regionalnih tijela. Komisija predstavlja Uniju u radnoj skupini za financijske mjere, a Unija se obvezala na stvarnu provedbu preporuka te skupine. Na razini skupine, u preporuci 32. o dostavljačima gotovine određeno je da bi na snazi trebala biti pravila za odgovarajuće kontrole prekograničnog kretanja gotovine.
- (8) Zahvaljujući sve boljem uvidu u mehanizme koji se upotrebljavaju za prijenos nezakonito stečene vrijednosti preko granica i promjenama koje su zbog toga uključene u preporuke radne skupine za financijske mjere, promjenama pravnog okvira uvedenima Direktivom (EU) 2015/849 te razvoju novih najboljih praksi, kao i na temelju evaluacije postojećeg zakonodavstva odredbe Uredbe (EZ) br. 1889/2005 trebale bi odražavati taj razvoj. S obzirom na opširnost izmjena koje bi bile nužne tu bi Uredbu trebalo staviti izvan snage i zamijeniti novom Uredbom.
- (9) Ova uredba nema utjecaj na mogućnost država članica da osiguraju dodatne nacionalne kontrole kretanja gotovine unutar Unije, pod uvjetom da su te kontrole u skladu s temeljnim slobodama Unije, a posebno s člancima 63. i 65. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
- (10) Ova se Uredba ne odnosi na mjere koje poduzimaju EU ili države članice, a kojima se ograničava kretanje kapitala u slučaju ozbiljnih poteškoća u djelovanju ekonomske i

⁴ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L 141, 5.6.2015, str. 73.).

⁵ Uredba (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (SL L 309, 25.11.2005., str. 9.).

monetarne unije u skladu s člankom 66. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ili u slučaju nepredviđene krize platne bilance u skladu s člancima 143. i 144. tog Ugovora.

- (11) S obzirom na njihovu prisutnost na vanjskim granicama Unije, njihovu stručnost u provedbi kontrola nad putnicima i teretom koji prelazi vanjsku granicu te iskustvo stečeno primjenom Uredbe (EZ) br. 1889/2005 carinska tijela trebala bi nastaviti djelovati kao nadležna tijela za potrebe ove Uredbe. Države članice istodobno bi trebale i dalje moći imenovati druga nacionalna tijela prisutna na vanjskoj granici koja će djelovati kao nadležna tijela.
- (12) Jedan je od glavnih koncepata koji se upotrebljavaju u ovoj Uredbi koncept „gotovine”, koju bi trebalo definirati tako da se njome obuhvate četiri kategorije: gotov novac, prenosivi instrumenti na donositelja, roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti i određene vrste kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima. S obzirom na njihove značajke određeni prenosivi instrumenti na donositelja, roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti i kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima koje nisu povezane ni s jednim bankovnim računom vjerojatno će se upotrebljavati umjesto gotovog novca kao anonimnan način prijenosa vrijednosti preko vanjskih granica kojem nije moguće ući u trag s pomoću uobičajenog sustava nadzora koji provode javna tijela. Ovom bi se Uredbom trebali utvrditi osnovni elementi definicije „gotovine” te bi istodobno trebalo omogućiti Komisiji da izmjenjuje sporedne elemente kao odgovor na nastojanja kriminalaca i njihovih suradnika da izbjegavaju mjere kontrole koje se odnose na samo jednu vrstu izrazito likvidne pričuve vrijednosti prenošenjem drugih vrsta preko vanjskih granica. Otkriju li se razumni dokazi za takvo ponašanje, nužno je brzo primijeniti mjere za rješavanje te situacije.
- (13) Prenosivi instrumenti na donositelja financijski su instrumenti čiji nositelj može zatražiti da mu se isplati financijski iznos, a da pritom ne bude evidentiran niti naveden imenom. Ti se instrumenti mogu jednostavno upotrebljavati za prijenos znatnih iznosa vrijednosti i izrazito su slični gotovom novcu u smislu rizika od zlouporabe, likvidnosti i anonimnosti.
- (14) Roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti roba je s velikim omjerom između vrijednosti i volumena za koju postoji lako dostupno međunarodno tržište, čime se omogućava njezina zamjena za gotov novac uz niske troškove transakcije. Takva se roba obično podnosi na standardiziran način kojim se omogućuje brza provjera njezine vrijednosti.
- (15) Kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima kartice su bez osobnih podataka koje služe za pohranu monetarne vrijednosti ili sredstava i mogu se upotrebljavati za platne transakcije, stjecanje robe ili usluga ili zamijeniti za gotov novac te koje nisu povezane ni s jednim bankovnim računom. Često se upotrebljavaju za niz zakonitih svrha, a jasno je i da su neki od tih instrumenata u društvenom interesu. Kao takve, kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima lako su prenosive i mogu se upotrebljavati za prijenos znatne vrijednosti preko vanjskih granica. Stoga je nužno uključiti kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima u definiciju gotovine. Time će se omogućiti proširenje mjera na određene vrste kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima ako to bude opravdano te uzimajući u obzir proporcionalnost i provedivost u praksi.
- (16) Radi sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma trebalo bi uvesti obvezu prijavljivanja za fizičke osobe koje ulaze u Uniju ili izlaze iz Unije. Kako se ne bi neopravdano ograničila sloboda kretanja ili nametnulo preveliko opterećenje u obliku administrativnih formalnosti za građane i tijela, ta bi obveza trebala podlijegati pragu

od 10 000 EUR ili jednakoj vrijednosti u obliku robe koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti, prenosivih instrumenata na donositelja, iznosa uplaćenog na karticu s unaprijed uplaćenim sredstvima ili u drugim valutama. Ta bi se obveza trebala primjenjivati na fizičke osobe koje taj iznos nose uz sebe, u prtljazi ili u prijevoznom sredstvu u kojem namjeravaju prijeći vanjsku granicu. Od tih osoba trebalo bi zahtijevati da nadležnim tijelima daju gotovinu na raspolaganje za kontrolu.

- (17) U pogledu kretanja gotovine koja nije u pratnji vlasnika, pošiljatelja, predviđenog primatelja ili njihova zastupnika kao što je gotovina koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije u poštanskim paketima, kurirskim pošiljkama, prtljazi bez pratnje ili kao teret u kontejnerima, nadležna tijela na vanjskoj granici trebala bi imati ovlast da od pošiljatelja, primatelja ili njihova zastupnika zahtijevaju objavljivanje. Tim bi objavljivanjem trebao biti obuhvaćen niz elemenata kao što su geografsko podrijetlo, odredište, ekonomsko podrijetlo i namjena, a koji nisu obuhvaćeni uobičajenom dokumentacijom koja se podnosi carini kao što su otpremni dokumenti i carinske deklaracije. Time će se omogućiti nadležnim tijelima da provedu analizu rizika i usmjere se na pošiljke koje smatraju najrizičnijima, a da se pritom ne uvedu dodatne sustavne formalnosti. Obveza objavljivanja trebala bi biti podložna identičnom pragu kao gotovina koju sa sobom nose fizičke osobe.
- (18) Za postizanje ciljeva ove Uredbe potrebno je evidentirati brojne standardizirane podatke o kretanju gotovine kao što su osobni podaci vlasnika, primatelja, ekonomsko podrijetlo i namjena gotovine.
- (19) U pogledu obveze prijavljivanja i obveze objavljivanja nadležna bi tijela trebala biti ovlaštena za provedbu svih potrebnih kontrola nad osobama, njihovom prtljagom, vozilima kojima prelaze vanjsku granicu i svim pošiljkama ili spremnicima koji prelaze tu granicu i mogu sadržavati gotovinu, ili prijevoznim sredstvima u kojima se nalaze. U slučaju neispunjavanja obveze nadležna tijela trebala bi utvrditi prijavu *ex officio* za daljnju dostavu relevantnih informacija drugim tijelima.
- (20) Ako otkriju iznose gotovine niže od praga, ali postoje naznake da bi ta gotovina mogla biti povezana s kriminalnom aktivnošću kako je definirana u ovoj Uredbi, nadležna tijela trebala bi moći evidentirati bitne informacije o osobama koje nose tu gotovinu, kao što su njihovi osobni podaci i državljanstvo te pojediniosti o upotrijebljenom prijevoznom sredstvu kao što su vrsta vozila, njegovo polazište i odredište.
- (21) Te bi se informacije trebale proslijediti financijsko-obavještajnoj jedinici dotične države članice. Te su jedinice zamišljene kao čvorišta u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma koja primaju i obrađuju informacije iz različitih izvora kao što su financijske institucije te analiziraju te informacije kako bi se utvrdilo postoji li temelj za nastavak istrage koji možda nisu uočila nadležna tijela koja prikupljaju prijave i izvršavaju kontrole u skladu s ovom Uredbom.
- (22) Otkrivanje iznosa nižeg od praga u situacijama kad postoje naznake kriminalne aktivnosti iznimno je važno u ovom kontekstu. Zbog toga bi trebalo biti moguće razmjenjivati i informacije o iznosima nižima od praga s nadležnim tijelima u drugim državama članicama ako postoje naznake kriminalne aktivnosti.
- (23) Budući da se kretanja gotovine koja podliježu kontrolama na temelju ove Uredbe odvijaju na vanjskoj granici te s obzirom na to koliko je poduzimanje mjera komplicirano nakon što gotovina napusti točku ulaska ili izlaska i koliki je s time povezan rizik ako se tek malen dio te gotovine upotrijebi u nezakonite svrhe, nadležna tijela trebala bi moći privremeno zaplijeniti i zadržati gotovinu u određenim

okolnostima, podložno provjerama i ravnoteži: kao prvo, ako nije ispunjena obveza prijavljivanja ili objavljivanja i, kao drugo, ako postoje naznake kriminalne aktivnosti, neovisno o tome nosi li gotovinu fizička osoba ili je riječ o gotovini bez pratnje. Zbog naravi te privremene zapljene i zadržavanja te utjecaja koji to može imati na slobodu kretanja i pravo na vlasništvo, razdoblje zadržavanja trebalo bi se ograničiti na apsolutno najkraće vrijeme potrebno nadležnim tijelima za utvrđivanje postoji li temelj za daljnje djelovanje, kao što su istrage ili zapljena gotovine temeljena na drugim pravnim instrumentima. Uz odluku o privremenom zadržavanju gotovine u skladu s ovom Uredbom trebalo bi izdati i obrazloženje te na odgovarajući način opisati specifične čimbenike zbog kojih je ta mjera primijenjena. Ako se do isteka razdoblja zadržavanja ne donese odluka o daljnjem djelovanju ili ako nadležno tijelo odluči da ne postoji temelj za daljnje zadržavanje gotovine, gotovinu bi trebalo odmah staviti na raspolaganje podnositelju prijave.

- (24) Nužno je da nadležna tijela koja prikupljaju informacije u skladu s ovom Uredbom pravodobno dostave te informacije nacionalnoj financijsko-obavještajnoj jedinici kako bi ih ta jedinica mogla dodatno analizirati i usporediti s drugim podacima kako je predviđeno Direktivom 2015/849.
- (25) Ako evidentiraju neprijavljivanje ili neobjavljivanje ili ako postoje naznake kriminalne aktivnosti, nadležna tijela trebala bi moći odgovarajućim kanalima razmijeniti te informacije s tijelima nadležnima za borbu protiv dotične kriminalne aktivnosti. Ta je razmjena podataka proporcionalna s obzirom na to da bi prekršitelji obveze prijavljivanja uhvaćeni u jednoj državi članici za ulazak ili izlazak vjerojatno odabrali drugu državu članicu u kojoj nadležna tijela ne bi bila upoznata s njihovim prethodnim prekršajima. Tu bi razmjenu informacija trebalo učiniti obveznom kako bi se osigurala usklađena primjena među državama članicama. Ako postoje naznake da je gotovina povezana s nezakonitom aktivnošću koja bi mogla negativno utjecati na financijske interese Unije, te bi informacije trebalo dostaviti i Komisiji. Kako bi se uspješnije ispunili ciljevi sprečavanja i odvraćanja iz ove Uredbe u smislu izbjegavanja obveze prijavljivanja, trebala bi biti obvezna i razmjena anonimiziranih informacija o riziku te rezultata analize rizika među državama članicama te s Komisijom.
- (26) Trebalo bi uz odgovarajuće zaštitne mjere omogućiti razmjenu informacija između nadležnog tijela države članice ili Komisije i tijela treće zemlje. Ta bi razmjena trebala biti dopuštena samo pod uvjetom da se poštuju relevantne nacionalne i Unijine odredbe o temeljnim pravima i prijenosu osobnih podataka te uz odobrenje tijela koja su prikupila informacije. Komisija bi trebala biti obaviještena o svakoj razmjeni informacija s trećim zemljama provedenoj na temelju ove Uredbe.
- (27) S obzirom na narav informacija koje se prikupljaju i na legitimno očekivanje podnositelja prijave da će se njihovi osobni podaci te informacije o iznosu gotovine koju su unijeli u Uniju ili iznijeli iz Unije smatrati povjerljivima, nadležna tijela trebala bi odgovarajućim zaštitnim mjerama osigurati da agenti koji steknu pristup tim informacijama poštuju načelo profesionalne tajne i na odgovarajući način zaštititi te informacije od neovlaštenog pristupa, upotrebe ili dostave. Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom ili nacionalnim pravom, posebno u kontekstu pravnih postupaka, te informacije ne bi trebalo objavljivati bez dopuštenja tijela koje ih je prikupilo. Svako prikupljanje, objava, prijenos, dostava i druga obrada osobnih podataka obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe trebali bi podlijegati zahtjevima

Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶ i Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁷.

- (28) Za potrebe analize koju provode financijsko-obavještajne jedinice te kako bi se omogućilo tijelima u drugim državama članicama da kontroliraju i izvršavaju obvezu prijavljivanja, posebno u pogledu podnositelja prijave koji su prethodno prekršili tu obvezu, nužno je da se podaci iz prijave pohranjuju na dostatno dugo razdoblje kako bi se omogućilo nadležnim tijelima da djelotvorno provode istrage. Obrada osobnih podataka na temelju ove Uredbe služi istoj svrsi kao obrada na temelju Direktive (EU) 2015/849. U skladu s tom Direktivom podatke koje su im dostavili „obveznici” financijsko-obavještajne jedinice zadržavaju pet godina. Kako bi se djelotvorno kontrolirala i izvršavala obveza prijavljivanja razdoblje zadržavanja podataka iz prijave trebalo bi biti usklađeno s razdobljem na temelju Direktive (EU) 2015/849.
- (29) Radi poticanja usklađenosti i sprečavanja izbjegavanja obveza države članice trebale bi uvesti sankcije za nepoštovanje obveza prijavljivanja ili objavljivanja. Te bi se sankcije trebale primjenjivati samo na nepoštovanje prijavljivanja ili objavljivanja na temelju ove Uredbe i njima se ne bi trebala uzeti u obzir kriminalna aktivnost potencijalno povezana s gotovinom, koja može biti predmetom daljnje istrage i mjera koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe. Sankcije bi trebale biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće te ne bi trebale prelaziti ono što je potrebno za postizanje usklađenosti.
- (30) Kako bi se osiguralo da nadležna tijela ujednačeno primjenjuju kontrole i učinkovito obrađuju, prenose i analiziraju prijave, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje predložaka obrazaca prijave i objavljivanja, utvrđivanje kriterija zajedničkog okvira upravljanja rizikom, uspostavu tehničkih pravila, metoda te predložka koji će se upotrebljavati za prijave i razmjenu informacija, kao i za utvrđivanje pravila i formata za dostavu statističkih informacija Komisiji. U to bi trebala biti uključena uspostava odgovarajućih elektroničkih sustava. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁸.
- (31) Kako bi se mogle brzo uzeti u obzir buduće izmjene međunarodnih standarda, poput onih koje utvrđuje radna skupina za financijske mjere, ili kako bi se riješilo pitanje izbjegavanja obveza propisanih ovom Uredbom s pomoću likvidnih pričuva vrijednosti koje nisu obuhvaćene definicijom „gotovine”, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebala bi se delegirati Komisiji u vezi s izmjenama te definicije. Posebno je važno da Komisija provodi odgovarajuća savjetovanja tijekom pripremnog rada, uključujući na stručnoj razini, te da se ta savjetovanja provode u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016⁹. Točnije, kako bi se osiguralo jednako sudjelovanje u izradi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće sve dokumente zaprimaju istovremeno kad i stručnjaci država

⁶ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁷ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

⁸ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁹ Upućivanje na SL [L 123/1]

članica te njihovi stručnjaci imaju sustavan pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje se bave izradom delegiranih akata.

- (32) Budući da države članice ne mogu u dostatnoj mjeri postići ciljeve ove Uredbe, već je te ciljeve moguće uspješnije postići na razini Unije zbog transnacionalnih razmjera pranja novca i financiranja terorizma, posebnosti unutarnjeg tržišta te temeljnih sloboda, koje je moguće potpuno ostvariti samo ako se osigura da se na temelju nacionalnog zakonodavstva s gotovinom koja se prenosi preko vanjske granice Unije ne postupa na nerazmjerno različite načine, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (33) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i uvažavaju načela priznata u članku 6. Ugovora o Europskoj uniji i preuzeta u Povelji o temeljnim pravima Europske unije, a posebno u njezinoj Glavi II.
- (34) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 koji je dao mišljenje¹⁰,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.
Predmet

Ovom se Uredbom predviđa sustav kontrola u pogledu gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije kojim će se dopuniti pravni okvir za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma utvrđen Direktivom (EU) 2015/849.

Članak 2.
Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:
- (a) „gotovina” znači:
- gotov novac;
 - prenosivi instrumenti na donositelja navedeni u Prilogu I.;
 - roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti navedena u Prilogu I.;
 - kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima navedene u Prilogu I.;
- (b) „koji se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije” ili „koji ulazi u Uniju ili izlazi iz Unije” znači koji s područja izvan područja obuhvaćenog člankom 355. Ugovora o funkcioniranju Europske unije dolazi na područje obuhvaćeno člankom 355. tog Ugovora ili koji s područja obuhvaćenog člankom 355. tog Ugovora odlazi na područje izvan područja obuhvaćenog člankom 355. tog Ugovora;
- (c) „gotov novac” znači novčanice i kovanice koje su u opticaju kao sredstvo plaćanja ili su bile u opticaju kao sredstvo plaćanja, a i dalje ih je moguće preko financijskih institucija ili središnjih banaka zamijeniti za novčanice i kovanice koje jesu u opticaju kao sredstvo plaćanja;

¹⁰ SL C , , str. .

- (d) „prenosivi instrument na donositelja” znači instrument koji nije gotov novac, na temelju kojeg njegov nositelj može po predodjenju tog instrumenta zatražiti da mu se isplati financijski iznos, a da pritom ne mora dokazivati svoj identitet ni svoje pravo na taj iznos;
 - (e) „roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti” znači roba s velikim omjerom između vrijednosti i volumena koju je moguće jednostavno zamijeniti za gotov novac na dostupnim tržištima uz niske troškove transakcije;
 - (f) „kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima” znači kartica bez osobnih podataka koja služi za pohranu monetarne vrijednosti ili sredstava i može se upotrebljavati za platne transakcije, stjecanje robe ili usluga ili zamijeniti za gotov novac te koja nije povezana ni s jednim bankovnim računom;
 - (g) „nadležna tijela” znači carinska tijela država članica ili bilo koja druga tijela koja su države članice ovlastile za primjenu ove Uredbe;
 - (h) „gotovina bez pratnje” znači gotovina koja je dio pošiljke u čijoj se pratnji na putovanju ne nalazi vlasnik, pošiljatelj ni predviđeni primatelj gotovine;
 - (i) „kriminalna aktivnost” znači sve aktivnosti navedene u članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849;
 - (j) „financijsko-obavještajna jedinica” znači subjekt uspostavljen u državi članici za potrebe provedbe članka 32. Direktive (EU) 2015/849.
2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 14. radi izmjene Priloga I. kako bi se uzela u obzir nova kretanja u pranju novca ili financiranju terorizma, kako su definirani u članku 1. stavcima 3., 4. i 5. Direktive (EU) 2015/849 ili najbolje prakse u sprečavanju pranja novca ili financiranja terorizma ili kako bi se spriječilo da kriminalci upotrebljavaju prenosive instrumente na donositelja, robu koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti ili kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima za izbjegavanje obveza utvrđenih u člancima 3. i 4.

Članak 3. Obveza prijavljivanja

1. Svaka fizička osoba koja ulazi u Uniju ili izlazi iz Unije, a nosi gotovinu u vrijednosti od 10 000 EUR ili više uz sebe, u prtljazi ili u svojem prijevoznom sredstvu prijavljuje taj iznos nadležnim tijelima države članice preko koje ulazi u Uniju ili izlazi iz Unije i stavlja im ga na raspolaganje za kontrolu. Obveza prijavljivanja ne smatra se ispunjenom ako su dane informacije netočne ili nepotpune ili ako se gotovina ne stavi na raspolaganje za kontrolu.
2. Prijava iz stavka 1. sadržava pojedinosti o:
- (a) podnositelju, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (b) vlasniku gotovine, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (c) predviđenom primatelju gotovine, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (d) iznosu i vrsti gotovine;

- (e) podrijetlu i namjeni gotovine;
 - (f) smjeru putovanja;
 - (g) prijevoznom sredstvu.
3. Informacije se daju u pisanom obliku ili elektronički s pomoću obrasca utvrđenog u skladu s člankom 15. točkom (a). Ovjerena kopija dostavlja se podnositelju na njegov zahtjev.

*Članak 4.
Obveza objavljivanja*

1. Ako se gotovina bez pratnje u vrijednosti od 10 000 EUR ili više unosi u Uniju ili iznosi iz Unije, nadležna tijela države članice preko koje se ta gotovina unosi ili iznosi mogu nakon analize rizika od pošiljatelja ili primatelja ili njihova zastupnika zahtijevati objavljivanje. Obveza objavljivanja ne smatra se ispunjenom ako su dane informacije netočne ili nepotpune ili ako se gotovina ne stavi na raspolaganje za kontrolu.
2. Prijava u smislu objavljivanja iz stavka 1. sadržava pojedinosti o:
- (a) podnositelju, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (b) vlasniku gotovine, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (c) pošiljatelju gotovine, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (d) primatelju ili predviđenom primatelju gotovine, uključujući puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo;
 - (e) iznosu i vrsti gotovine;
 - (f) podrijetlu i namjeni gotovine.
3. Informacije se daju u pisanom obliku ili elektronički s pomoću obrasca utvrđenog u skladu s člankom 15. točkom (a). Ovjerena kopija dostavlja se podnositelju na njegov zahtjev.

*Članak 5.
Ovlasti nadležnog tijela*

1. Radi provjere usklađenosti s obvezom utvrđenom u članku 3. nadležna su tijela ovlaštena za provedbu, u skladu s uvjetima utvrđenima u nacionalnom zakonodavstvu, kontrola fizičkih osoba, njihove prtljage i njihovih prijevoznih sredstava.
2. Za potrebe izvršavanja obveze objavljivanja utvrđene u članku 4. nadležna su tijela ovlaštena za provedbu, u skladu s uvjetima utvrđenima u nacionalnom zakonodavstvu, kontrola svih pošiljaka, spremnika ili prijevoznih sredstava u kojima se može nalaziti gotovina bez pratnje.
3. Ako obveza u skladu s člankom 3. ili obveza objavljivanja u skladu s člankom 4. nije ispunjena, nadležna tijela u pisanom obliku ili elektronički utvrđuju prijavu *ex officio*

koja, koliko je to moguće, sadržava pojedinosti navedene u članku 3. stavku 2. odnosno članku 4. stavku 2.

4. Kontrole se prvenstveno temelje na analizi rizika u svrhu utvrđivanja i evaluacije rizika te razvoja potrebnih protumjera i provode se unutar zajedničkog okvira upravljanja rizikom u skladu s kriterijima utvrđenima na temelju članka 15. točke (b).

Članak 6.

Iznosi niži od praga

1. Ako nadležna tijela otkriju da fizička osoba ulazi u Uniju ili izlazi iz Unije s iznosom gotovine koji je niži od praga iz članka 3. i ako na temelju analize rizika postoje naznake da je ta gotovina povezana s kriminalnom aktivnošću, ta tijela evidentiraju te informacije, puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstvo dotične osobe i informacije o upotrijebljenom prijevoznom sredstvu.
2. Ako nadležna tijela otkriju da se pošiljka gotovine bez pratnje u iznosu nižem od praga iz članka 4. unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i ako na temelju analize rizika postoje naznake da je ta gotovina povezana s kriminalnom aktivnošću, ta tijela evidentiraju te informacije, puno ime, adresu, datum i mjesto rođenja te državljanstva pošiljatelja, predviđenog primatelja ili njihova zastupnika i informacije o upotrijebljenoj vrsti pošiljke.

Članak 7.

Privremeno zadržavanje gotovine od strane nadležnih tijela

1. Nadležna tijela mogu zaplijeniti i privremeno zadržati gotovinu na temelju administrativne odluke u skladu s uvjetima utvrđenima u nacionalnom zakonodavstvu ako:
 - (a) nije ispunjena obveza iz članka 3. ili članka 4. ili
 - (b) postoje naznake da je gotovina povezana s kriminalnom aktivnošću, neovisno o tome nosi li gotovinu fizička osoba ili je riječ o gotovini bez pratnje.
2. Uz administrativnu odluku iz stavka 1. izdaje se obrazloženje te se odluka u trenutku njezina donošenja priopćuje osobi na koju se odnosi i podliježe djelotvornom pravnom lijeku u skladu s postupcima predviđenima nacionalnim pravom.
3. Razdoblje privremenog zadržavanja strogo je ograničeno na vrijeme koje je nadležnim tijelima potrebno za utvrđivanje opravdanosti daljnjeg zadržavanja s obzirom na okolnosti. Najduže se razdoblje privremenog zadržavanja utvrđuje u nacionalnom zakonodavstvu i ono ne može biti duže od 30 dana. Ako se u pogledu daljnjeg zadržavanja gotovine u tom vremenskom razdoblju ne utvrdi ništa ili ako se utvrdi da u tom slučaju s obzirom na okolnosti nije opravdano dalje zadržati gotovinu, ona se odmah stavlja na raspolaganje podnositelju.

Članak 8.

Dostava informacija financijsko-obavještajnoj jedinici

1. Nadležna tijela evidentiraju informacije prikupljene u skladu s člankom 3., člankom 4., člankom 5. stavkom 3. ili člankom 6. i dostavljaju ih financijsko-

obavještajnoj jedinici države članice u kojoj su prikupljene u skladu s tehničkim pravilima utvrđenima na temelju članka 15. točke (c).

2. Informacije iz stavka 1. dostavljaju se što je prije moguće, a najkasnije jedan mjesec nakon njihova prikupljanja.

Članak 9.

Razmjena informacija među nadležnim tijelima i s Komisijom

1. Nadležno tijelo svake države članice elektronički dostavlja sljedeće informacije nadležnim tijelima svih drugih država članica:
 - (a) prijave *ex officio* utvrđene u skladu s člankom 5. stavkom 3.;
 - (b) informacije prikupljene u skladu s člankom 6.;
 - (c) prijave dobivene na temelju članka 3. ili članka 4. ako postoje naznake da je gotovina povezana s kriminalnom aktivnošću;
 - (d) anonimizirane informacije o riziku i rezultate analize rizika.
2. Ako postoje naznake da je gotovina povezana s nezakonitom aktivnošću koja bi mogla negativno utjecati na financijske interese Unije, informacije navedene u stavku 1. dostavljaju se i Komisiji.
3. Nadležno tijelo dostavlja informacije navedene u stavcima 1. i 2. u skladu s tehničkim pravilima utvrđenima na temelju članka 15. točke (c) te upotrebljavajući obrazac utvrđen u članku 15. točki (d).
4. Informacije iz stavaka 1. i 2. dostavljaju se što je prije moguće, a najkasnije jedan mjesec nakon njihova prikupljanja.

Članak 10.

Razmjena podataka s trećim zemljama

1. Države članice ili Komisija mogu u okviru uzajamne upravne pomoći dostaviti sljedeće informacije trećoj zemlji podložno dopuštenju nadležnog tijela koje je prikupilo te informacije od podnositelja ili njegova predstavnika te pod uvjetom da je ta dostava u skladu s relevantnim nacionalnim i Unijinim odredbama o prijenosu osobnih podataka u treće zemlje.
 - (a) prijave *ex officio* utvrđene u skladu s člankom 5. stavkom 3.;
 - (b) informacije prikupljene u skladu s člankom 6.;
 - (c) prijave dobivene na temelju članka 3. ili članka 4. ako postoje naznake da je gotovina povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma.
2. Države članice obavješćuju Komisiju o svakoj dostavi informacija u skladu sa stavkom 1.

Članak 11.

Profesionalna tajna, povjerljivost i sigurnost podataka

1. Nadležna tijela jamče za sigurnost podataka koje su prikupila u skladu s člancima 3., 4. i 6.
2. Sve informacije koje evidentiraju nadležna tijela obuhvaćene su obvezom čuvanja profesionalne tajne.

Članak 12.

Zaštita osobnih podataka i razdoblja zadržavanja

1. Nadležna tijela djeluju kao voditelji obrade osobnih podataka koje su prikupila u skladu s člancima 3., 4. i 6.
2. Na temelju ove Uredbe osobni podaci obrađuju se isključivo za potrebe sprečavanja i borbe protiv kriminalnih aktivnosti. .
3. Osobnim podacima prikupljenima u skladu s člancima 3. ,4. i 6. pristupa samo propisno ovlašteno osoblje nadležnih tijela te su ti podaci zaštićeni od neovlaštenog pristupa i dostavljanja. Osim ako je drukčije predviđeno člancima 8., 9. i 10. ti se podaci ne mogu objaviti niti dostavljati bez izričitog dopuštenja nadležnog tijela koje je izvorno prikupilo te podatke. Međutim, to dopuštenje nije potrebno ako se od nadležnih tijela zahtijeva da objave ili dostave te informacije u skladu s pravnim odredbama na snazi u dotičnoj državi članici, a posebno u vezi sa sudskim postupcima.
4. Osobne podatke prikupljene u skladu s člancima 3., 4. i 6. nadležna tijela i financijsko-obavještajna jedinica pohranjuju na razdoblje od pet godina od datuma prikupljanja podataka. Po isteku tog razdoblja podaci se brišu ili anonimiziraju.

Članak 13.

Sankcije za nepoštovanje obveza

Svaka država članica uvodi sankcije koje se primjenjuju u slučaju nepoštovanja obveze prijavljivanja utvrđene u člancima 3. i 4. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 14.

Izvršavanje delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 2. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje od*
3. Europski parlament ili Vijeće mogu u bilo kojem trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 2. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili kasnijeg datuma navedenog u odluci. Odluka ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

* Dvije godine nakon stupanja na snagu temeljnog zakonodavnog akta ili drugog datuma koji odredi zakonodavac.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 2. stavka 2. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. To se razdoblje na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća produžuje za dva mjeseca.

*Članak 15.
Dodjela provedbenih ovlasti*

Komisija na temelju provedbenih akata donosi mjere kako bi se osiguralo da nadležna tijela ujednačeno primjenjuju kontrole, uključujući:

- (a) predložak obrazaca za prijavu i objavljivanje navedenih u članku 3. stavku 3. i članku 4. stavku 3.;
- (b) kriterije zajedničkog okvira upravljanja rizikom navedenog u članku 5. stavku 4.;
- (c) tehnička pravila za razmjenu informacija u skladu s člancima 8. i 9. uključujući uspostavu odgovarajućeg elektroničkog sustava;
- (d) predložak obrasca za dostavu informacija navedenu u članku 9. stavku 3.;
- (e) pravila i obrazac za dostavu anonimnih statističkih informacija o prijavama i prekršajima koje države članice dostavljaju Komisiji na temelju članka 17.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 16. stavka 2.

*Članak 16.
Postupak odbora*

1. Komisiji pomaže Odbor za kontrolu gotovine. Navedeni je Odbor odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

*Članak 17.
Dostava informacija o provedbi ove Uredbe*

1. Najkasnije šest mjeseci od datuma stupanja ove Uredbe na snagu države članice dostavljaju Komisiji:
 - (a) popis nadležnih tijela u skladu s člankom 2. stavkom 1.;
 - (b) pojedinosti o sankcijama uvedenima u skladu s člankom 13.;
 - (c) anonimizirane statističke informacije o prijavama, kontrolama i prekršajima s pomoću obrasca utvrđenog u skladu s člankom 15. točkom (e).

2. Države članice obavješćuju Komisiju o svim naknadnim promjenama informacija navedenih u stavku 1. točkama (a) i (b) najkasnije jedan mjesec nakon što te promjene počnu proizvoditi učinke.

Informacije iz stavka 1. točke (c) dostavljaju se Komisiji najmanje svakih šest mjeseci.

3. Komisija stavlja informacije navedene u stavku 1. točki (a) i sve naknadne promjene tih informacija u skladu sa stavkom 2. na raspolaganje svim drugim državama članicama.

*Članak 18.
Evaluacija*

Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o primjeni ove Uredbe četiri godine nakon njezina stupanja na snagu.

*Članak 19.
Stavljanje izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005*

Uredba (EZ) br. 1889/2005 stavlja se izvan snage.

Upućivanja na Uredbu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.

*Članak 20.
Stupanje na snagu i primjena*

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od*

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednik

Predsjednik

* Dvije godine nakon stupanja na snagu temeljnog zakonodavnog akta ili drugog datuma koji odredi zakonodavac.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 21.12.2016.
COM(2016) 825 final

ANNEXES 1 to 2

PRILOZI

Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća

**o kontrolama gotovine koja se iznosi iz Unije ili unosi u Uniju i stavljanju izvan snage
Uredbe (EZ) br. 1889/2005**

{SWD(2016) 470 final}

{SWD(2016) 471 final}

PRILOZI

Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća

o kontrolama gotovine koja se iznosi iz Unije ili unosi u Uniju i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005

PRILOG I.

Prenosivi instrumenti na donositelja, roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti i kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima koji se smatraju gotovinom u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) podtočkama ii., iii. i iv.

1. Sljedeći prenosivi instrumenti na donositelja smatraju se gotovinom u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) podtočkom ii.:
 - (a) putnički čekovi;
 - (b) čekovi, zadužnice ili novčani nalozi koji ili glase na donositelja, ili su potpisani, ali na njima nije navedeno ime primatelja, ili su indosirani bez ograničenja, izdani na fiktivnog primatelja ili su sastavljeni u nekom drugom obliku koji omogućuje prijenos prava vlasništva na tom instrumentu pri isporuci.
2. Sljedeća roba koja se upotrebljava kao izrazito likvidna pričuva vrijednosti smatra se gotovinom u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) podtočkom iii.:
 - (a) kovanice s udjelom zlata od najmanje 90 %;
 - (b) poluge kao što su poluge, zrnca ili grumeni s udjelom zlata od najmanje 99,5 %.
3. Sljedeće kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima smatraju se gotovinom u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) podtočkom iv.:

PRILOG II.

Korelacijska tablica

Uredba (EZ) br. 1889/2005	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
–	Članak 4.
Članak 4. stavak 1.	Članak 5.
Članak 5. stavak 2.	Članak 6.
Članak 4. stavak 2.	Članak 7.
Članak 5. stavak 1.	Članak 8.
Članak 6.	Članak 9.
Članak 7.	Članak 10.
Članak 8.	Članak 11.
–	Članak 12.
Članak 12.	Članak 13.
–	Članak 14.
–	Članak 15.
–	Članak 16.
–	Članak 17.
Članak 10.	Članak 18.
–	Članak 19.
Članak 11.	Članak 20.
–	Prilog I.
–	Prilog II.